

NAROČNINA
 Celoletna\$2.00
 Polletna\$1.25
 Chicago celo leto\$2.50
 Inozemstvo\$3.00

SUBSCRIPTION
 One Year\$2.00
 Half Year\$1.25
 Chicago one Year\$2.50
 Europe\$3.00

EDINOST

OD BOJA DO ZMAGE

VINCIT OMNIA VERITAS

SI DEUS NOBISCU QUI CONTRA NOS

PISARNA
 1849 W. 22nd St.
 Chicago, Ill.
 Telephone: Canal 98.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

Gesloga tlači

Naslikal
 J. J. JERICH

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO ILLINOIS, UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.

VOLUME VI. LETC

SREDA, 1. SEPTEMBRA 1920.

ŠTEV. (No.) 48.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Bursleson, Postmaster General.

TEDENSKI POLITIČNI PREGLED

ŽENSKA POPOLNOMA ZMAGALE.

Toraj ženska volila pravica je zagotovljena v vseh državah Unije. Vroč je bil boj v Tennessee. Nasprotniki ženstva so poskusili vse, da bi preprečili žensko volivno pravico. Šli so pred sodišče, da bi sodnik ustavil objavljenje zmage ženske volivne pravice. Vendar prijatelji so tako hiteli, da so jih prehiteli. Državni tajnik Colby je pa že čakal v Washingtonu poročila, da je bila sprejeta volivna pravica v Tennessee. Da bi jo takoj podpisal, predno bi ga mogel kak sodnik zadržati ali mu prepozdati. Ker je imel vlak zamude več kot dve uri na kateren je posebni kurir nesel poročilo v Washington, čakal je pozno v noč v pisarni. Vendar ker je bilo le predlog, šel je spat. Vendar je pa naročil naj mu takoj zgodaj zjutraj pripravijo predlogo, da jo takoj podpiše.

PREMOGARSKI ŠTRAJK.

Izvrševalni odbor rudarske unije v Chicago, Ill., se je izjavil, da upa, da bodo vsi premogokopi države Illinois v najkrajšem času delovali zopet v redu in s polno paro, da bodo vse težave in vsi nesporazumi urejeni in poravnani.

GENERAL FOCH PRIDE V AMERIKO.

Kakor se poroča s Pariza, namestnik v kratkem general Foch obiskati Ameriko. Ko so ga obiskali Kolumbovi vitezi na Francoskem, jim je to povedal kot gotovo stvar.

NESREČA NA JEZERU SUPERIOR.

Velika nesreča se je zgodila na jezeru Superior, ko se je parnik "Superior City" potopil. 28 oseb je poginilo v valovih. Poveljnik Sawyers se je rešil na plavajočem, ki je ravno mimo prišel. Parnik je peljal 7 tisoč ton rude v Cleveland, O.

COX JE OBJAVIL SVOTE REPUBL. KAMPANJE.

Demokratski kandidat je na zahtevo njegovih nasprotnikov objavil svoto, katero ima republikanska stranjka na razpolago za letošnje volitve. Cela svota je 8 milijonov. Republikanska stranjka odgovarja da ni res, da se je odločilo samo tri milijone, pa še od teh, da se niti polovico ne bode skolektiralo.

PREMIKANJE URE PO LETI.

Vsakdo je skušal, kako je neprijetno ako ima isto mesto dva časa. Koliko neprijetnosti smo imeli na poletje v Chicagi, ko smo imeli na postajah drugi čas, v mestu pa drugi. Koliko jih je zamudilo vlake, ali so pa morali čakati po cele ure, ker so prišli celo uro prezgodaj.

Mestni očetje Chicaškega mesta so sklenili, da pride cela zadeva sedaj pri novembarskih volitvah na glasovanje, da se bode meščanstvo samo izrazilo, ali hoče imeti to spreminjanje ure vsako leto dvakrat, ali ne. To je modro. Naj meščanstvo samo odloči.

Mrtva trupla — varščina.

V bolnišnici Womans Hospital of Chicago je umrla žena nekega Joe Chaperja iz Indiana Harbor in njeno novorojeno dete. Ker pa njen mož ni mogel plačati računa, ki je znašal samo \$75 mu vodstvo bolnišnice ni hotelo izročiti trupela dokler ne plača računa. Mož se je izgovarjal, da nima, ker ne zasluži veliko in ker mu je bolezen vzela vse, kar je imal.

DVA UMORA V CHICAGO.

Dva detektiva sta mrtva in nepoznani človek je ranjen kot posledica prepira v nekem restavrantu in salunu. Umora je kriv neki Hirsche Miller, ki je obdolžen nekega umora, pa je prost pod varščino. Morilec je že priznal oba umora.

Pri prepiru se je šlo za skrivno prodanje "whiskey" — a v katerega je bil Miller zapleten.

ZA POVIŠANJE PLAČE.

Vsi delavci Chicaških klavnic so se podpisali, da zahtevajo povišanje plače. Nad 120 tisoč mož je podpisanih. Delavstvo zahteva 20 odstotkov povišanja in ali \$1.00 na dan nad sedanjo lestvico.

Sodnika Altschulerja je imenoval predsednik Wilson kot posredovalca. Pretekli teden je sodnik Alschuler zaslišal delavstvo in lastnika klanic. Zaslišanje se bode nadaljevalo čeli ta teden in morda še prihodnji. Odločba sodnika Altschulerja bode veljala tudi za klavnice v St. Louisu, Kansas City, Omaha, St. Joseph, Sioux City, Denver, Oklahoma City, Fort Wayne in Dallas.

VELIKA NESREČA V CAMDENU.

V Camdenu, N. J. se je zgodila pretekli teden velika nesreča. Električna železnica je zadela v Bus in ubitih je bilo osem oseb, med njimi trije otroci.

CENE SLADKORJU SE NIŽAJO

Tudi sladkorju se bodo cene zelo nižale v najkrajšem času. Sicer so že precej padle, vendar bodo še, kakor poroča vlada v Washingtonu.

VELIK VSEPH BREŽIČNEGA BRZOVAJA.

Poroča se, da je San Francisco čul brezlično poročilo s Francije. Nad eno uro je deloval aparat v popolnem redu, da se je vsaka črka čula prav dobro.

UZROKI BOLJŠEVIZMA.

Roger Babson, znani politik, je imel govor o boljševizmu, v katerem je rekel med drugim: "Pri nas imamo veliko postav in naprav, ki so

krivične in ki delajo razliko med revnimi in bogatimi sloji. Marsikaj je še, kar potrebuje preuredbe. Kaj pomaga divjati proti boljševizmu, ako pa ne odstranimo vzrokov, ki pospešujejo radikalno gibanje. Kjerkoli se začne gnoj, je vedno znamenje, da je bolezen. In ako hočemo to rano ozdraviti, mora se najprej odstraniti gnoj. Tako tudi pri sedanjih svetovnih nemirih. Dokler ne pridemo pri nas tako daleč, da se bode klic iz hiše revne in uboge udove prav tako upošteval, kakor se upošteva klic iz bogate palače kapitalista, tako dolgo je zastoj kričati proti radikalizmu." Prav je povedal.

ZNIŠANE CENE ZA ČREVLJE.

Vse velike trgovine s črevlji so dalje svojim agentom naročila, naj počakajo z nakupom surovin za zimsko dobo, ker upajo za gotovo, da bodo cene zelo padle v najkrajšem času. Zato so dobili na ročilo najkupijo kožo in drugega potrebnega za tovarne samo toliko, kolikor se potrebuje za nujno silo.

FRANCIJA SILI POLJSKO V RUSIJO.

Predsednik Wilson je poslal Poljski noto, v kateri jo svari, da ne sme dalje za bežičimi Rusi, kakor do meje. Francija je pa objavila noto Poljski, v kateri ji svetuje, naj se polasti vseh strateških točk po Rusiji in sicer za tako dolgo, dokler mir ne bude podpisan. Uzrok za ta svet je baje to, ker se boljševiski vladi ne more zaupati in ker bode na ta način Poljska dobila lažje mirovne pogoje.

TROTZKY SAM VRHOVNI POVELJENIK.

Da bi rešil boljševisko vojsko, prevzel je sam Trotzky vrhovno poveljstvo boljševiske vojske. Odstavil je dosedanjega vrhovnega poveljnika Tuchačevskija, ki je bil znan pod imenom "boljševiski Napoleon." Tuchačevsky je znamenita oseba v ruskih vojaških kogih. Rodu je plemenitaškega. Ko se je vojska začela z Rusijo in Nemčijo, je bil kmalu vjet. Toda posrečilo se mu je usteči iz Nemčije domov. Ko so boljševiski dobili nadoblast v Rusiji, prevzel je poveljstvo nad vojsko in se povzpeld do vrhovnega vodstva.

IRSKA DALJE TRPI.

Danes so izbruhnili veliki nemiri v Belfastu na Irskem. Množice so se zbrale in nastal je hud boj ob šestih zvečer. Veliko je ranjenih. Koliko je pobitih še ne ve. Boji so se začeli pri v Kashmirovi ulici, od koder so se razvili skoraj po celom mestu. Vojaštvo je prišlo s strojnimi puškami in so streljali v boreče množice. Veliko so jih ranili.

Župan mesta Cork je že jako slab. Irci so se obrnili tudi na Francijo, da bi posredovala, da bi vlada odjenjala.

ŠIRITE LIST 'EDINOST'

PROST EGIPET.

Najnovejša poročila glede Egipta poročajo, da je Angleška vlada pripravljena dovoliti šledeče točke:

1. Odprava angleškega protektora ta nad Egiptom.
2. Angleška priznava popolno neodvisnost Egipta in popolno njegovo suvereniteto.
3. Egiptovska vlada bode imela popolno kontrolo nad zunanjim državnim zastopstvom.
4. Angleško vojaštvo mora popolnoma zapustiti Egipt.
5. Angleški uradniki, ki so sedaj zaposleni pri raznih uradih, se morajo ali pridružiti Egiptu, ali pa zapustiti deželo.

Od druge strani se pa poroča, da angleška vlada nikdar tega ne bode dovolila.

CHICAŠKIM SLOVENCEM.

V nedeljo 5. septembra priredila bo Zveza Jugoslov. Žena in Deklet piknik v znanem Maksovem Parku v Cicero in sicer v korist sirot v starem kraju. Kakor veste, doma lepo prosijo pomoč o dnas ameriških Slovencev za uboge vojne sirote, katerih je jako veliko. Očeta so jim ubili v vojski, doma jim je umrla pa mati. Tako ostali sami pod milim Bogom. Dobra in usmiljena srca so se jih usmilila in jim pomagajo. Toda pri tolikem številu sirot in pri toliki draginji in revščini, katere še vedno vlada doma, je to silno težko. Zato so te sirote zelo revno preskrbljene. Naše Chicaško narodno čuteče ženstvo se je zavzelo za te sirote in jim hoče zopet par dolarjev poslati v pomoč. Gotovo bode ta plemeniti namen privabil vse dobre Slovencev v Maksov park, da pomagajo narediti lep dobiček v ta plemeniti namen.

Toraj ne pozabite, rojaki, v nedeljo popoldne ob dveh pojdimo vsi v Maksov park! Vstopnina je samo 25c.

MLADENIŠKI KLUB SVETEGA ŠTEFANA

V Chicago bode priredil v korist svojih klubovi blagajni četrto nedeljo meseca septembra to je 26. v cerkveni dvorani igro in zabavo. Priredili bodo tri kratke šaljice igre. Že sedaj opozarjamo Chicaške Slovence na to prireditev, ki bode velezanimiva.

PROTI ZNIŽANJU VOZNIH CEN.

Zastopnik železnic Michigan Central, New York Central in Pere Marquette so je pritožil na vlado in zahteval, da prepriči Michiganski odbor za Javnadela, ki je znižel vozne cene na teh železnicah za Michigan od 3 cent. na dva in pol na miljo, katere naredba mora stopiti v veljavo s 1. septembrom.

PET AMERIKANČEV VJETH.

Državni tajnik je dobil sporočilo iz Meksika, da so banditje pod vodstvom Zamorata ujeli pet amerikančev. Huertova vlada je poslala vojaštvo Amerikancem na pomoč.

IZ KATOLIŠKEGA SVETA.

ZA ODPAD ITALIJE OD KATOLIŠKE CERKVE.

Živahna in velikanska propaganda se je razvila po celi Italiji za odpad od katoliške cerkve k Wladensinianski sekti. Velikanske svote denarje, katere so bile nabrane v Amerike v ta namen, so bode prenesle v Italijo, da "spreobrnejo" Italijo.

NOV KATOLIŠKI TEDNIK.

Nadškof Deager OFM, iz Santa Fe, je objavil, da v najkarajšem času izide nov časopis, katoliški tednik za njegovo nadškofijo. Ime mu bode "Southwestern Catholic". Tiskan bode v angleščini in španščini. To bode prvi in edini katoliški časopis za jugo-zapadu.

DUHOVNIK SPODEN S KONFERENCO.

Father Fortunat Mizzi, O. M. Cap., kupucin z Malte, je bil izvoljen od zveze časnikarjev na Malti, da jih bode uradno zastopal na mednarodni konferenci v Ottawo, v Canadi. Ko je redovnik prišel v Ottawo, je vladni komiser Robertson zahteval v imenu vlade, da se ga ne pripusti na konferenco. Vzrok zato je dal, da angleška vlada ne soglašajo s političnim prepričanjem Fathra Mizzija, ki je napadal angleško vlado.

Father Zakrajšek ima toraj "socialia dolorum", kar je posebno značilno v redovnem sobratu.

BEDUINCI POBILI KRISTJANE

Iz Jeruzalema prihajajo poročila, da so beduini napadli neko vas Ajlun 50 mil severno od Jeruzalema in pomorili vse vaščane, ki so bili vsi kristjani.

Neko drugo poročilo poroča, da so blizu Damaska napadli tudi vlak in pobili več častnikov. Med njimi tudi nekega Italijana.

Papežovo posredovanje v ZADEVI IRSKA.

Nastop nadškofa Manniksa ima pred vsem namen doseči, da bi se sveta stolica zavzela za Irsko in bi skušala posredovati in vpljivati na Anglijo, da bi popustila in dala narodu svobodo. Vse izjave Rima so pa strogo nepristranske. Kakor se je poluradno izjavilo, se sveta stolica ne more in ne sme umešavati v strogo politične razmere kake države.

New York, N. Y. — Vsem rojakom v Greater New Yorku se uljudno naznanja da bode letošnji cerkveni piknik dne 6. septembra na Labor Day v Walter Emerald Parku.

CERKVENI ODBOR.

Župnije sv. Cirila in Metoda.

SLOVENSKI TRGOVCI, OGLAŠAJTE SVOJA PODJETJA V LISTU 'EDINOST'.

IZ SLOVENSKIH NASELBIN.

West Allis, Wis. — Cenjeni gospod urednik lista Ave Maria in Edinosti. Prosim, dajte mi malo prestopa v Vaših listih za ta moj dopis, kajti veže me dolžnost, da se oglašim v teh najboljših naših slovenskih listih v Ameriki kot vaš dosmrtni naročnik na list “Ave Maria.”

Srce se mi je razveselilo, ko sem leta 1915 prvič sprejel Vaš list “Ave Maria.” 800 mil od Meksikanske meje. Vesel sem vse liste prečital od tedaj, kolikor sem jih dobil v roke. In res ako gremo in pregledamo vse naročnike lista “Ave Maria” gotovo bomo dobili dobrih družin in lepo poučenih otrok, ki so dobili svoje navdušenje iz tega lista. Jaz kot več letni naročnik tega lista lahko rečem da ta list zmiraj uči ljubiti se med seboj. Žalostno pa je na zemlji, ko gledamo kako se godi, kako eden podira, kar je drugi s težavo sezida? Koliko so doma žrtvovali na primer, da so napravili svojim cerkvam lepe in mile zvonove, katere so obesili v zvonike naših cerkva. Koliko let so morali katoliški Slovenci doma stradati in plačevati, da so jih plačali. Pa je prišla vlada, pa jih vse pobrala. Vse žrtve so bile zastoj. In danes če hočejo imeti zvonove, morala. Vse žrtve so bile zastoj. In danes če hočejo imeti zvonove, morajo jo še enkrat jih kupiti in se enkrat za nje žrtvovati. Dragi Slovenci in Slovenke, tako je tudi s listom “Ave Maria.” Kako težko je bil sezidan in s kolikimi žrtvami katoliških Slovencev! Toda danes so pa začeli razni “kajzerji” tudi na ta list streljati in ga hočejo zrušiti in podreti delo toliko tisočev Slovencev, uničiti žrtve toliko krvavih življenj, katere smo dali Slovenci, da smo si postavili to podjetje. Naše je to podjetje, pa so ga nam napadli da bi ga nam porušili. Ni jim prav, da imamo katoliški Slovenci tudnjava kjer se bramo, ki brani nas in našo vero. Ne, izdajalci v našem taboru so, ki so se lotili, da jo podero. Poglejte začetek tega lista! poglejte njegovo delovanje in življenje med nami amerškimi Slovenci do danes in videli boste da je bil ta list v resnici pravi voditelj nas Ameriških Slovencev celi čas in sicer, da nas je edini vedno prav vodil, pa naj je bilo že ali v veri ali v politiki. Kdor je šel za njim, ve danes, da je vselej prišlo nazaj na to, kakor je ta list povedal in kamor je vodil. Jaz vem to iz lastne skušnje in iz lastne skušnje govornik. Bil sem pri vojaki in vem koliko sem imal jaz koristi od tega lista. Zato sem mu hvaležen do smrti. In če ga danes pogledamo, vidimo, da je tudi danes v lepem redu in da gre pravo pot. Častiti gospod Father Zakrajšek, urednik lista “Ave Maria”, Vam pa želim še mnogo, mnog let zdravja in moči od Boga, da boste tako neustraheno delovali, kakor dober pastir na pašniku za nas slovenske raztresene ovce po Ameriki! Ne pozna va se še sicer osebno, ali poznam Vaše delo in ljudje Vas bodo pozabili, ali zgodovina Vas ne bo nikoli pozabila, kaj ste Vi naredili dobrega za Slovenski narod tu v tej deželi in koliko preganjanja ste po nedolžnem prestali zato, ker ste resnico ljubili in nas prav učili. Jezus je bil tudi preganjan prav do svoje smrti na križu. In tako preganjajo tudi Vas, ker ste njegov učenc in namestnik.

Marsikdo pravi: “ta napad bo škodil listu “Ave Maria”. Prav nič ne bo škodil pri pravem katoliškem Slovcu! Kakor jaz čutim in pišem tako sem prepričan da čuti z menoj tisoče Slovencev, ki bero te vrstice. Nasprotno! Od zdaj bom se raje imel ta list in še raje bom podpiral. Saj se spominjamo, kaj je Jezus rekel svojim učencem! Ko je imel apostole zadnjič pred seboj je rekel: “Eden izmed Vas me ho izdal.” In tako je bilo in tako bode, dokler bomo ljudje na zemlji živeli. Jaz mislim ako hočemo gledati na svetu s svojimi očmi, in na to se moramo navaditi, lahko vsak vidi več, kakor mu kažejo oči, sliši več,

kakor mu povedo ušesa. Ako je pa kak katoličan, kateri je črez te katoliške liste, dobro, naj si pa naroči oni dnevnik, ki ni pohujšljiv, pred katerim nas niso še nikdar svarili, ki ne laže (?), ki pa redno prihaja, ki pa napada katoliško vero in vse. Ali bode to prav? Zato jaz mislim, gospod urednik, kar nič se ne zmenite za vse to lajanje psov. Vi pojdit naprej, kakor ste šli do sedaj, mi bomo šli pa za Vami, kakor smo šli do sedaj, to bode najboljši odgovor na vse te napade. Pozdravljam vse katoliške Slovence in Slovenke širom Amerike posebno pa pozdravljam oba lista “Ave Maria” in “Edinost.”

Marko Plut.

Houston, Pa. — Prav gotovo ste udarili na dober plat zvona s tem, ko ste odprli v zadnji številki “EDINOSTI” poleg “Poizvedovalnega koticčka” še “Vprašalni koticček”. To se mi je pa tako dopdalo, da je le kaj.

Na vaše vprašanje odgovarjam... (odgovori so v Vprašalnem koticčku). Samo tri, vaše točke, v katerih nam svetujete glede našega lista, kako bi ga uredili, da bi bil še boljši, naj pa oprostite, da ne smemo izdati tako z krasnih misli! Iskrena Vam hvala za nje! Tako modri so ti nasveti, da jih bomo skušali izvesti do pičice. Vendar, pa se moramo ravnati po izreku, da je “Dober svet drag”. Ko vidite, kako se trudijo da bi nas uničili, moramo svoje tajnosti za se obdržati. Do sedaj smo bili le vse preveč odkriti. Zato so nam pa vsako dobro idejo pokvarili naši katoliški bolševici, če so je le izvedeli pravem času o nji.

Vas iskreno pozdravljam, g. urednik, kakor tudi vse naročnike lista “Ave Maria” in Vam želim v teh tudi viharjih in težkih dnevih slavne zmage in dolgega dolgega življenja.

J. Pelham.

Houston, Pa. — Naj priprnjen je valni koticček” res pohujšljiv? — Rev. Vencel Šolar, OSB, je pisal v dveh katoliških listih, da je, da naj bi urednik “Ave Maria” nazaj pismeno odgovoril dotičnem in ne v “Poizvedovalnem koticčku”. Ne vem ali vem prav ali ne, vendar jaz mislim, da je poizvedovalni koticček tisti koticček, kateri na stotine čitateljem raz kriva zamotano življenje. Toraj tudi marsikdo drugi bere v koticčku, ki ga morda enako zadene kot onega, ki vpraša. Tako lahko vsakdo, ki je v enakem slučaju po tem nasvetu svojo zmoto popravi, ako jo hoče.

Toraj v peč z “Ave Maria”! Da le takoj naj začno slovenski duhovniki pridigati po naših cerkvah. Čez deset let bodo pa sami ostali v svojih cerkvah in sami sebi pridigali in potem ne bode treba tudi cerkvenim kolektorjem več kolektati. Bo pa all right!

Houston, Pa. — Naj pripimin je tole glede “Poizvedovalnega koticčka”: Poznam ljudi, ki se štejejo, da so katoličani pa se pripeti, da žena pobegne od moža. Mož dobi dovoljenje od sodnije za razporoko in se potem poroči z drugo ženo. In kdor pozna razmere med nami, ta ve, da jin je veliko še katoličanov, ki tako poroko odobravajo, češ, saj se je sprvno ženo razporočil. In kaj hočete s takimi ljudmi? Ali se boste šli z njimi pregovarjati? Saj bi se jim tako zamerili da bi vas iz hiše vrgli! Ali ni toraj boljše, da se to stvar da v “Poizvedovalni koticček”, katerega bere tudi tak izgubljenec, in začne misliti o tem?

In koliko bi se dalo navesti še več družih enakih uzrokov za “Poizvedovalni koticček” in njega koristi. Gospod urednik, nikar ne prenehajte z njim!

John Pelham.

POROČILO O ORLOVSKEM TABORU.

— Piše: Anton Grdina. —

Ljubljana, 6. avg. 1920.

Čas je, da se oglašim. Poprej se nisem mogel, oprostite, ker ni bi-

lo časa ne za počitek, ne za nič. Imel sem posla črez glavo. Nabiral sem tudi zakladov, kateri bodo zanimali Vas in vse dobro misleče rojake v Ameriki.

Ni potreba, da omenjam, koliko veselja sem vžival po vseh pokrajinah naše mile domovine od prvega dneva, ko sem stopil na domačo grudo in do danes vsaki dan. To bom pozneje poročal. Danes naj opišem, kako šeličastno se je izvršil orlovski tabor, katerega ne bom pozabil vse dni svojega življenja.

V prvi vrsti se Vam v imenu vseh udeležencev iz srca zahvaljujem za vse vrstice in za vso spodbudo, ki ste jo storili in zapisali za orlovski tabor. Bodite ponosni in bodi Vam čast, da ste to storili ker pripomogli ste k velikanski svetovni manifestaciji, kakeršne še ni bilo na Slovenskem.

Za orlovski tabor se je zavzel vsaj jugoslovanski narod s toliko silo, s toliko požrtvovalnostjo in stolkim navdušenjem, da je bil kakor silovita vojska, pred katero se vse udaja in kateri se vse pokori. Nekdaj od Nemcev toliko zatirani Maribor je bil te dneve na višku slave. Po njegovih ulicah so te dni odmevali navdušeni kliči: “Živel slovenski Maribor!” Tu so donele slovenske pesmi in himne in narodne slovenske pesmi. Nemčurji so gledali postrani ta nov Narod, katerega so preje tako zaničevali in prezirali, ki ni smel preje v svojem jeziku niti na svojo hišo napisati, kaj prodaja. Danes je vstal kakor od mrtvih. Vstal je in se zbral čil in zdrav in krepek kakor čvrst junak, da zavzame, kar je njegovega. Da danes je na svoji zemlji sam gospodar, ne pa kaksi privandracvi.

Nad osem tisoč je bilo samo Hrvatov, ki prišli, da se s Slovenci poveše narodnega jugoslovanskega pokreta. Kako navdušeni so vsiklicali z nami: “Živel Jugoslovanski Maribor!” “Živeli Jugoslavoani!” “Živel troimeni narod Jugoslovanski!” “Živel Korošec!” “Živel Jeglič!” “Živel Kralj Peter!” i. t. d. Kakor grom je odmevala himna: “Bog živi!”

Bilo je nad 400 Čehoslovakov. Kako velika morelna moč je bila to in koliko navdušenje za nas Jugoslovane!

Bilo je nekako 30 Francozov, zastopniki Belgije.

Nepregledne so bile množice Orlov in Orlic z mladežo obojega spola. Ženstvo v narodnih nošah vseh delov naše dežele in vseh stanov.

Naša vlada je pokazala, da ima srce za narod in za ljudstvo. Povsodi je bila zastopana in je mnogo pripomogla, da se je vse tako veličastno izvršilo.

Kako lepo je bilo videti cerkvene dostojanstvenike v ozkem stiku z narodom. Vedno so nastopali skupaj z ljudstvom. Kako lepo je bilo videti našo duhovščino tako lepo združeno in v tolikem številu, redovništvo in duhovništvo v tako lepi bratski slogi!

Celi čas tabora je bilo toliko navdušenja po mestu, da ni to navdušenje potihnilo niti po noči.

Te množice pač niso prišle, da bi se tu kratkočasile, ne da bi prišle samo nekaj gledat, pač pa se je videlo vsem na obrazu, da vedo po kaj so prišli, da so se zavedli svoje resne in velike naloge, katero ima cel narod danes, ko se polagajo temelji novega narodnega življenja, nove narodne prihodnosti. Da tu si videl resne obraze, vendar vsele, navdušene, svete resne. Zavedali so se, da se gre tudi za našo sveto vero in za njeno prihodnost med našim narodom.

In koliko je to ljudstvo žrtvovalo, da je prišlo na ta tabor. Nekateri so žrtvovali po deset dni svojega časa, kar pomenja zlasti sedaj velike svote. Zlasti veliko pomeni za kmeta, ko je sredi največjega dela. Pa kdo se je zmenil za vse to! Saj se je šlo za ideale, ki so večji, vzvišenejši, kakor je telesno delo, kakor so telesne dolžnosti. Nad 2000 kron so nekateri izgubili radi udeležbe na-

boru. Ko sem prišel v Maribor v četrtek 28. julija, sem mislil, da bode že vse mesto polno ljudstva. In res bilo nas je že jako veliko. Toda ko smo se v petek razvrtili, da smo šli na kolikor k vlakom pozdravljat novodošlece, kako nam je vsem srce igralo, ko so začeli prihajati vlak za vlakom cele vrste, tisoči in tisoči. Kako navdušeno so igralo godbe, kakor so orili pozdravi, urnebesni kliči “Živio!” Kako se doneli proti nebu krasni akordi narodnih himn. Da bilo je ginljivo, da nikdar ne pozabim tega. Veselja, so nam oči zalivale. Da to je bil naš

dan! Videlo se nam je vsem, da čutimo, da vstajamo iz suznosti, da nam padajo verige, ki so nas žulile tisočletja iz rok. Toda čutili smo pa vsi, da naše osvobodjenje še ni končano. Zato smo danes tukaj. Zato smo se sešli, da se navdušimo za ta boj, za boj za svojo domovino in za pravico, pa tudi za svojo vero, katero so nam pustili naši pradedje.

Ko je človek strmeče zrl na to navdušeno množico, se je čutil osramotenega in strahopetnega in mehučnega, da ni več storil za svoj narod. Več zanj žrtvoval! Več zanj trpel.

V zagovor.

Obdolženi smo velikih hudobij! Med katoliškimi Slovenci v Ameriki je danes največji hudodelec Rev. Kazimir Zakrajšek vsaj tako ste čuli iz konvencije KSKJ.

Da se je Rev. Kazimirju Zakrajšek in našim listom zgodila velikanska vnebovpijoča krivica, to pa lahko vidi vsakdo in to so videli delegatje v veliki večini.

Takoj ko smo izvedeli kaj se godi na konvenciji in kako nekateri brezvestneži izrabljajo to priliko, da udarjajo po osebi in podjetju, katero jim je radi svoje katoliške odločnosti na poti, takoj je šel urednik Rev. Kazimir Zakrajšek v Joliet in prosil konvencijo, da bi mu dovolili nekako minut časa, da bi se zagovarjal in povedal celo resnico glede vseh obtožeb proti njemu. Vsakemu obtožencu se mora dati pravico, da se zagovarja. Šel je tja s prijateljskim namenom, da bi se vsa stvar tam ustmeno pred vso delegacijo rešila konečno, ker nihče ni dolžan, da bi mirno in tiho pretrpel vse krivice, katere se mu zgodijo. Vendar pa, ker krivci v strahu pred resnico in pravico, niso tega dovolili dobro, dolžni smo stopiti pred slovensko katoliško javnost in tem potem pojasniti svoj zagovor. Namen je imel delegatom pojasniti drugo stran cele stvari in podati dokaze in pojasnila, ki bi postavili vse obtožbe v popolnoma drugo luč, da bi potem delegatje sami sodili, koliko in kje je krivda. Koga tožiti za njegovim hrbtom, ni težko. Da, celo na smrt se vsakega, celo angelja iz nebes, lahko obsodi, ako ga ni poleg in ako se ne dovolji nikomur, da ga zagovarja.

Če so bili tožitelji prepričani, da imajo prav, da je pravica na njih strani, potem bi oni sami morali celo zahtevati, da se Rev. Kazimir Zakrajšek pokliče pred konvencijo, da bi ga pred delegati iz oči v oči tožili. To bi bili dolžni sebi in svoji veri, ako jo še kaj imajo in ako so imeli poštene namene.

Toda kako se je postopalo v celi zadevi proti kaže zlasti izjava urednika Mr. Ivana Zupana pred delegacijo, kjer je izjavil, da je bil prisiljen priobčiti ono notico glede pohujšljivosti našega lista “Ave Maria”, da jo je vrgel v koš, vendar da se je udal slednjic, najbrže seveda radi ljubega kruha. Še bolj značilno pa je, da se je urednik “Amerikanskega Slovencev”, Mr. Klepec javil vpriču urednika Rev. Kazimirja Zakrajšeka in še ene priče, da je bil tudi on prisiljen od gotove strani to priobčiti. Vprašanje je sedaj samo še eno, ali je bil dotični gospod, ki je povzročil to pohujšanje tudi prisiljen?

Toraj, gg. delegatje in katoliški Slovenci, ali se vam ne zdi čudno, da je bil list “Ave Maria” pohujšljiv ravno pred konvencijo? Ali se Vam ne zdi čudno, da se je prisililo kar dva urednika katoliških listov, da sta priobčila ta napad na naš list? Kaj mislite, ako ima kdo čiste roke in poštene namene ali se mu je treba posluževati takih sredstev?

Bratje, kaj ne, ko bi se bilo kaj takega zgodilo na kaki svobodni seljni ali prstozidarski konvenciji proti kakemu katoliškemu listu ali celo proti katoliškemu duhovniku, bi bilo to razumljivo! Toda, pomislite, to se je zgodilo na konvenciji katoliške jednote, to so storili katoliški možje proti svojemu lastnemu katol. duhovniku in proti svojem lastnemu kat. tisku, in sicer s sodelovanjem duhovnika. Morete razumeti? Vas ne boli srce?

Da, kakor smo rekli: Bratje molimo, molimo! Druge pomoči ni več. Samo Bog in Marija moreta pomagati, da se reši slovensko ubogo ljudstvo še nadaljnega pohujševanja n še nadaljnih razmer, v katerih smo. Kako mora boleti vse to vas vse zavedne katoliške Slovence! Kako mora to nasprotno veseliti nasprotnike Vaše vere in cerkve in duhovščine. Kaj čuda, da je pisal “Glas Naroda” ves vesel: “V klerikalnem taboru poka. Slovenska klerikalna stranka se bo razbila. Lažje jo bo pogaziti!”

Da pa naši prijatelji in vsi dobri katoliški Slovenci ne bodo preveč žalostni, ko gledajo vso to grdo gonjo proti nam, ko zlasti vidijo duhovnika proti duhovniku, zato pa njim v tolažbo posežemo nekoliko z godovino slovenskega katoliškega preporoda v stari domovini.

Kako je bilo tudi tam pri nas nekdan silno žalostno! Liberalizem se je tako razprasel po domovini, da je bil cel narod v nevarnosti, da ostane najprej nezaveden v veri, potem pa da bode pripravljen za odpad. Še celo nekateri duhovniki so bili že polni tega lazi liberalizme in niso videli, kam drve sovražniki svete cerkve slovenski narod. In v tem času je začel v Gorici sedanji škof Mahnič izdajati list “Rimski katolik”. Vsem je gotovo že znane velika gonja, katera se je začela med Slovenci proti temu možu. Verski napolodpadniki in “švigašvagarji” (ta beseda je od tedaj), ki so bili katoliki samo po imenu, v resnici so pa mrzili vsi, kar je bilo katoliškega, so se združili skupaj z vsemi kratkovidnimi in nezavednimi katoliki in skupaj napovedali boj Dr. Mahniču. Žalostna je bila ona doba za naš narod. Vendar rodila je pa, to, kar mi danes gledamo: prenovljeno katoliški slovensko ljudstvo. Iz tega boja so se rodili: Dr. Krek, Dr. Korošec, in vsi drugi veliki možje, ki v največjem trenutku v zgodovini slovenskega naroda odločili njegovo usodo—osvobojenje.

Značilo je pa, da se je ta boj proti Dr. Mahniču vršil skoraj enako, kakor se sedaj vrši proti Rev. Kazimirju Zakrajšek in proti njegovim listom. Tudi škofa Mahniča, so najprej obdolžili, da pohujšuje mladino. Ker je bil ravnatelj dneškega semenišča v Gorici, so tudi glede njega pritiskali najprej na nadškofa, naj ga pošlje v semenišče radi pohujševanja. Ko tu niso dosegli, so šli na kr. naučno ministerstvo, ki se je udalo in prepovedalo list “Rimski Katolik” čitati dijakom. Češ bomo pa na ta način dosegli, da bode moral iz semenišča. Kar so tudi dosegli.

Dva slovenske duhovnika sta ga javno napadla — vse, vse, prav kakor se godi proti nam.

(Dalje na 7. strani.)

V ZALOGI 'AVE MARIA' IMAMO SLEDEČE KNJIGE.

MOLITEVENE KNJIGE.

Amerikanski Slovenski molitvenik. — Spisal Rev. K. Zakrajšek. — Prvi in edini slovenski molitvenik tiskan v Ameriki. Ima najvažnejše molitve tudi v angleščini. \$1.25.

Obrednik DRUŠTVA KRŠČANSKIH MATER. — Spisal Rev. K. Zakrajšek. OFM.

Sedemnedeljska pobožnost pred praznikom Žalostne Matere Božje. Mala proročna knjižica za vse častilce Marijine zlasti za članice Maternih društev. Premišljevanje in molitve in navodilo, kako opraviti to pobožnost. Spisal Rev. K. Zakrajšek. 12c.

Obrednik SPOLKU KATOLICKYCH MATIEK, Obrednik društev Krščanskih mater v slovaščini. Spisal Rev. K. Zakrajšek. 50c.

KRIŽEV POT, v obliki male brošure. Križev pot je najbolj priljubljena pobožnost za naše večernice. Toda pobožno se more opraviti še le, ako ima vsak vernik svojo knjižico v rokah. Zato ima večina cerkev že te knjižice v zalogi, da je dobi vsak ko pride k pobožnosti. Ako se jih po najmanj sto kosov naroči, damo znaten popust. 15c.

BODI MOJ, molitvena knjiga z velikimi črkami. \$2.00.

Marija Kraljica Src. Molitvenik častilcev Marijinih. Lepa knjižica za vsakega. Stane \$1.50.

Sveta Spoved. Molitvena in poučna knjižica. Jako jo priporočamo vsem in vsakemu. Koliko svetih spovedi je nevrednih in koliko slabih, ker manjka pravega poduka o svetih spovedi. Stane \$1.00.

Šmarnice (Volc). Lepa premišljevanja o Mariji, katero tudi priporočamo. Stane \$1.50.

Sveta Ana. Molitvenik z velikimi črkami. Češčenje svete Ane se je zadnja leta silno razširilo. Velike božje poti so nastale v Ameriki, tako v New Yorku, tako v Kanadi, tako pri sveti Ani v Ill. Veliko čudovnih ozdravljenj se zgodi vsako leto ob priliki pobožnosti Nji v čast. Vsi častilci svete Ane, zlasti naše žene, se bodo te knjige gotovo zveselile. Stane \$2.00.

Hvala Božja, molitvenik. Stane \$1.50.

Rojaki naročite to knjižico! Krasna je. Stane \$1.25.

KNJIGE ZA DUHOVNO BRANJE.

SVETO PISMO (Holy Bible). Novi zakon. Krasno preveden. Te knjige smo Slovenci že dolgo pogrešali. Rojaki gotovo boste segli po tej knjigi, da je bode imela vsaka katoliška hiša! Stane \$2.50.

Na poti v večnost. Krasna knjiga, katero bi moral vsak kristijan prečitati. Koliko krasnih in lepih naukov in sicer tako poljudno — ti podaja. "So trenutki, ko se duša zbere, ozre in poglobi sama v sebe, v trenutku miru in pokoja v sredi morda sicer burnega življenja. To so trenutki, ko se zdi, da slišimo, kako udarjajo angelske peroti, skrivnostni šum, ki napolnjuje svetišče, komaj slišni glasovi, be se de polne tolažbe. Srečne ure! V takem trenutku se dvigne duša na perotih krščanske misli v svet čistih idej in njenemu pogledu se odpre nov svet, poln svetlobe in za reče sreče." Tako piše pisatelj v uvodniku. Res ta knjižica bode marsikoga privedla v te višave čistih idealov in načel in vzvišenih misli.

SLOVENSKI GOFINE. Ta knjižica je dobro poznana med Slovenci. To je razlaga vseh svetih evangelijev in vseh cerkvenih praznikov in molitev in sploh celega cerkvenega leta. Ta knjiga je zlata vredna knjižica zlasti za one hiše, kjer žive daleč od cerkve, kjer nimajo slovenskega duhovnika. Koristna je za bolnike. Stane \$3.00.

Življenje svetnikov in svetnic božjih. Beseda mičejo, zgledi vlečejo, pravi pregovor. Tako vlečejo lepi zgledi svetih mož in žena tudi nas za seboj v posnemanje njih lepih čednosti, njih čistega svetega in bogaboječega življenja. Stane \$4.00.

Skrivnost Presvetega Rešnjega Telesa. Spisal Dr. Valjavec. V krasni slovensčini in v jako priprostih besedah govori pisatelj v tej knjigi o največji skrivnosti naše svete vere. Zanimivo je poglavje o "Čudežih presvetega Rešnjega Telesa," ki so se zgodili po raznih krajih tekom stoletij. Drugi del knjižice govori o svetem obhajilu. Da ne dobimo sadu svetih obhajil, je krivo to, ker se ne znamo zanj dovolj pripraviti. Ta knjižica da jako lep poduk. Prečitaj to poglavje in ravnaj se po njem in videl bodeš, kako vse drugačni bodo vspehi tvojih svetih obhajil. Knjižica stane \$1.00.

Anton Keržič: Osmero blagrov. — Ta knjižica je že dobro znana. In kdo je še ni prečital ne enkrat po večkrat. Da, Da! Ko bi mi mislili na ta blagra, ko bi mi v teh blagih iskali svoje sreče, kako gotoveje in koliko lažje bi jo našli. Rojaki, čitajte to knjižico! Stane \$1.25.

Vzorniki prvega svetega obhajila. To so zgledi svetih dečkov in deklic za prvo sveto obhajilo. Tu se kaže, kolike važnosti za cejo poznejše človeško življenje je prvo sveto obhajilo. Prvo sveto obhajilo je pogosto podlaga celega življenja. In obratno. Matere, prečitajte te lepe zglede in videle boste! Stane \$1.00.

Večna Molitev, je ročna knjižica za častilce presvetega Zakramenta. Vsi se je bodo gotovo zveselili, kajti pogrešani smo jo za čas vojske, kar je nismo mogli dobiti. \$2.00.

Premišljevanje o Presvetem Srcu Jezusovem, Krasna knjižica zlasti za pobožnosti prvih petkov ali tudi za svete ure. Češčenje presvetega Srca je najvažnejše dandanes. Ljubezen mora zmagati in bode zmagala! Stane \$1.25.

Slovensko-angleški katekizem. Priredil Rev. K. Zakrajšek, OFM. Prepotrebna knjiga zlasti za naše matere, ker se otroci skoro povsodi uče samo angleški katekizem. Matitoraj ne more prav nič pomagati šoli. Na podlagi tega katekizma ji bode pa prav lahko. V katere so ga uvedli, ga radi imajo. Damo ga šolam po precej nižji ceni. Stane 45c.

Novi Pridigar, časopis, katerega izdaja čertletno Rev. F. S. Šegula. Knjižici je naslov "Naš Gospod". Razdeljen je v dva dela. V prvem so "Pridige za nedelje in praznike celega leta", v drugem pa "Priložnostne pridige". Slovenskim gospodom bode gotovo dobro došla ta knjiga. Pa tudi svetnim ljudem bode služila za nedelje, ko nerazumejo angleških pridig. Snopič po 75c.

Francišek Zabret: Veliki katekizem. In sicer II. poglavje: O molitvi. To so vprašanja iz katekizma in takoj jako poljudno razložena. Vzroki odpada od vere so največ nevednost v yerskih resnicah. Zato čim več se verske resnice razlagajo in pojasnjujejo, tem bolje za narod. Zato toplo priporočamo to brošuro. Stane 50c.

Katehet Čadež: Podrobni načrt za poučevanje veronauka na ljudskih šolah. Ta brošurica je sicer namenjena v prvi vrsti katehetom in učiteljem veronauka. Vendar pa bode jako

dobro služila tudi očetom in materam pri njih poduku v veri doma. Stane 25c.

Kateheze za prvence. Priprava za prvo spoved, prvo sveto obhajilo in sveto birmo. V marsikaki naselbini mora mati sama največ storiti za pripravo na svete zakramente, ker je duhovnik daleč in le malo kdaj pride v naselbino. Tukaj matere najdete navodil, kako boste to dosegle. 50c

PESMI Z NOTAMI.

Premrl, Hvalite Gospoda, partitura	\$0.75
Sattner, Dve Božični, partitura75
Sattner, Postne, partitura50
Premrl, Cerkevna Pesmarica, partitura	1.00
Grum, Cerkevna Pesmarica, I. zvezek35
Grum, Venček I. in II. zvezek	1.00
Kimovec, Rihar Renatus, pesmarica	1.00
Gerbič, Slovenska Maša, partitura	1.00
Sicherl, Trije Moški Zbori, partitura	1.00
Hribar, Obhajilne, partitura	1.00
Hribar, Adventne, partitura	1.00
Orlovska Pesmarica, partitura75
Ignacij Hladnik, Zdrava Maria, partitura	1.00
Ign. Hladnik, Pet Prošnjih, partitura	1.00
Ign. Hladnik, Ave, partitura	1.00
Laharanar, Gorske Cvetlice, partitura	1.00
Laharanar, Gorski Odmevi, I. in II. zvezek pesmarica	1.00
Laharanar, Planinke, I. in II. zvezek pesmarica	1.00
Laharanar, Pomladni odmevi, I. in II. zvezek pesmarica	1.00
Premrl, Cerkevna Pesmarica, Družovič, Lira, I. in II. zvezek vsak	1.50
Aljaž, Mešani Zbori, od I. do II. zvezka po	0.50
Aljaž, Mešani Zbori, IX. zvezek	0.50

IGRE

Če sta dva, šaloigra v enem dejanju50
Zloba in zvestoba, igrokaz v štirih dejanjih75
Divji lovec, Finžgar75
Ob vojski, Dr. Krek75
Proslava sv. Cirila in Metoda	1.00
Andrej Hofer	1.00
Krivoprišežnik75
Martin Krpan	1.00
Ne v Ameriko!75

RAZNI PODUČNI SPISI.

Podlesnik: Knjigovodstvo. Knjigovodstvo je duša vsakega napredka pri trgovini in pri farmarstvu. Kdor ne zna voditi svojih knjig, nikdar napredoval ne bode. S to knjigo je zaposlena velika vrzel našem književništvu. \$1.50.

O svetem Cirilu in Metodu 50c
Zdravilna zelišča in škodljiva zelišča, naslikana z barvami. Prepotrebna knjiga za vsakega farmerja. Rastline imajo tukaj drugačna imena. Zato je sloven. farmerju težko dopovedati angleškemu sosedu o kaki roži. Tu ima knjižico, ki mu podaja živo barvano sliko najnavadnejših škodljivih in koristnih rož. 50c

Amerika in Amerikanci. Spisal A. Trunk
 \$2.50 || **Nasveti za hišo in dom.** Jako podučni in prepotrebni za vsako gospodinjino | \$1.15 |
Vojska na Balkanu. Še le sedaj bomo začeli razumevati Balkansko vojsko	\$2.00
Učitelj v boju proti alkoholu. Lepa brošurica in jako podučna	50c
Naša zdravila. Domača zdravila dostikrat zlasti v manjših slučajih hitreje in bolje pomagajo, kakor	

zdravniška. Ta knjižica Vam jih podaja. \$1.00

Gospodinjstvo. Krasna knjiga, ki bi ne smela manjkati v nobeni slovenski hiši. Tukaj je toliko pametnih in koristnih naukov za vsako gospodinjino, da je to v resnici zlata knjiga naših gospodinj. \$1.50

Slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani. Kdor hoče poznati, kako je prišlo do uresničenja Jugoslavije, to knjigo naj prebere. Kdor hoče razumeti razmere in politiko doma, to knjigo v roke! Zlasti uredniki katoliških listov, naj bi jo proučili. potem bi pa razumeli Orlovstvo in vse druge pokrete starega kraja. \$2.00

Vojska na daljnem vshodu. Krasno opisana vojska med Rusi in Japonci. Ta vojska je bila začetek propada Rusije. Knjigo krasi krasne slike. \$2.00

Pravila dostojnosti. "Ta človek ni gentleman", to je nahujsa obtožba v Ameriki. In v resnici pogostokrat naši ljudje pozabljajo na to, da moramo postati pravi gentlemani. Naj bi vsako prečital to knjigo
 \$1.00 |

Pravila za oliko, je enaka knjiga \$1

Jetiki boj. Prekoristna knjiga, ki bode marsikoga obvarovala te stranske morilke, ako je bode proučil in se po nji ravnal. 75c

Spolna nevarnost. Krasen poduk za našo odrastajočo mladino. 50c

Reja domačih zajcev. Na lahek način si lahko preskrbe marsikatero hišo dobro in ceno pečenko. Knjižica podaja lepe in pametne nauke, kako rediti domače zajce. 50c

Varčna kuharica. Kuharskih bukev smo že zelo pogrešali. Kako so spraševale naše ženske po nji med vojsko. Sedaj je tukaj. Žene sežite po nji!
 \$1.50 |

Sadjar. V teh časih prohibicije bomo zopet prišli na staro-kranjskega "tokovca" to je "tepkovca" ali kakor mu pravijo tukaj "Cider" — "sajder". Jaholčnik. Zlasti za farmerje je prišel čas kovo bodo lahko s sadjarejo naredil marsikak tiščak. Imamo v zalogi tri letnike te knjige, ki podajajo farmerju lep poduk, kako naj skrbi za sadno drevje, da mu bode rodilo. Farmerji, sežite po teh knjigah! Zlata so vredne za vsakega izmed vas
 \$1.00 |

POEZIJE.

Dolarar "Pesmi"	\$1.00
Ciperman "Pesmi"	\$1.00
Sašel "Bisernice"	\$1.00
Gregorčič "Poezije", I. zvezek	\$1.00
Silvin Sardenko: Šotor miru	75c
Veseli "Psalmi". Psalmi so najlepši izliv človeških nabožnih čutov. Imamo jih v svetem pismu 150. Teh 150 psalmov je Veseli spravlil v verze, kitice in jih izds v tej knjižici. Jako zanimivo.	\$1.00
Levstik "Poezije"	\$1.00

POVESTI IN ROMANI.

Boy. — Roman.	\$1.00
Svetobor. — Povest.	\$1.00
Martin Krpan. — Povest.	\$1.00
Bob za mladi zob. Povesti.	75c
Kalanove Povesti. Zbirka lepih povesti.	75c
Sisto e Sesto. — Roman.	\$1.00
Kratka povest o Antikristu. Jako zanimivo.	50c
Patria. Povest iz Irske zgodovine. Kdor hoče razumeti sedanje boje Irske za svobodo, naj prebere to knjigo.	50c
Vse Spilmanove povesti. Šestnajst zvezkov. Po 50c.	
Ljudske knjižne povesti in romani, I. II, IV, VI, VII, IX, XI, XII. IV. XV zvezek	\$1.25
Na različnih potih. Povest. Spisal Janko Leban. Lepa povest.	45c
Venec Slovanskih Povesti. VII. knji	

ga. Najlepše povesti raznih slovanskih narodov. \$1.00

Turki pred sv. Tilmom, Julij Slapšak. Krasno popisana povest i za turških časov
 \$1.00 |

Eno leto med Indijanci. Povest iz Indijanskega življenja. 55c

Šopek lepih pravljic. To je zbirka lepih narodnih pravljic, katere smo tako radi poslušali doma. 45c

Malo življenje. Dr. Fr. Dětela je mojster v slikanju slovenskega narodnega življenja. Povest "Malo življenje" je splošno znana ena izmed njegovih najlepših povesti
 \$1.00 |

Gozdirajev sin. (Ljud. Knj. X. sešitek.) Lepa povest. 50c

Izbrani spisi Frana Erjavca. Povesti. Jako lepe povesti
 \$1.25 |

Kazaki. Spisal grof Lev Tolstoj. Povest iz Ruskega življenja. Danes se o Rusiji več piše en dan, kakor se je preje sto let. Zato gotovo zanima vsakega poznati notranje tega skrivnostnega naroda. Lev Tolstoj je znan. Cena.
 \$1.00 |

Kraljevič in berač. Mark Twainove povesti so največji umotvori v pri povedni literaturi v angleškem jeziku. Ta povest je jako zanimiva. 50c

Vojnimir. Spisal Josip Ogrinec. Povest iz časa pokrševanja Slovanov. Kdor hoče poznati staroslovansko zgodovino, naj čita to povest. 75c

Dedek je pravil. Narodne pripovedke. Nekaj mičnega zlasti za otroke. Otroci bodo z veseljem poslušali mako, ako jim bode pri povedala te le povestice. 75c

Zvonarjeva hči. Jako zanimiva povest. Kdor je začne čitati, je skraj ne bode mogel odložiti, predno je ne prečita. 75c

Vesele povesti. (Zbirka slov. povesti zvez. 3.) Jako zanimive in šaljive povesti. 75c

Barvaste Črepinje. Zbirka povesti. Lepo povesti. 75c

Naša Ančka. Povest iz narodnega življenja. Jako ganljiva. 45c

Humoreske. Ruske humoristiške povesti. Kdor se hoče nasmejati in zabaviti po težkem delu, tu bode našel veliko tega. 75c

Rešitev o pravem času. Jako zanimiva povest. 50c

Trenutki oddiha. Kdor potrebuje razvedrila, naj naroči to knjigo
 \$1.00 |

KNJIGARNA AVE MARIA

1849 WEST 22 nd STREET

CHICAGO, ILL.

EDINOST.

Neodvisen dvotednik jugoslovanskih delavcev v Ameriki.

NASLOV: **Edinost Publishing Company.**
1849 W. 22nd St. Telephone Canal 98. Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Weekly and Semi-Weekly in alternate Weeks by Edinost Publishing Co., 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

V obrambo Orlov.

Pri naši katoliški jednoti se je letos marsikaj zgodilo, kar ni posebno često za njeno katoliško ime. Marsikaj se je zgodilo, kar bo ostalo v nečastnem spominu v zgodovini organizacije za onih par voditeljev, ki so vse to zakrivali. Ena izmed teh nečastnih stvari je tudi njih preziranje največje katoliške manifestacije kar jih je kdaj Slovenija praznovala doma v stari domovini.

Kajne da, najmenitnejša slovenska katoliška organizacija slavi svoj najslavnejši dan. Cel svet, vsi listi celega sveta, ki so le nekoliko katoliški, so pozdravljali to organizacijo in slovenske fante in slovenski narod zbran, na tem velikanskem Orlovskem Taboru. Čehi, Poljaki, Francozi, Spanci, Belgijci, da, cel katoliški svet je bil tam zbran. Sveti Oče papež, vrhovni poglavar katoliške cerkve, je bil uradno zastopan po posebnem zastopniku. Samo eden se ni zmenil za vse to slavje, samo en list ni napisal drugega kakor da je napadel to slovensko katoliško organizacijo in to slavje v stari domovini "Glasilo KSKJ," da ker smo se mi drznili brez teh protikatoliških katolikov vendar delovati za Orle, pomislite, razglasili so nas za "pohujšljivce" naše slovenske mladine!

Tu priobčujemo dopis našega vrlega sotrudnika slovenskega katoliškega fanta iz Chisholma, bivšega Orla. Člani KSKJ, prečitajte ta dopis! Pokažite ga zlasti delegatom zadnje konvencije. In takih dopisov imamo še veliko. Naš vrlji slovenski fant Orel piše:

Chisholm, Minn. — Z velikim začudenjem sem čital v "Glasilu KSKJ" "Svarilo Starišem," v katerem se svari stariše, naj nikar ne dajo otrokom čitati lista "Ave Maria." Ali še z večjim začudenjem sem čital dostavek uredništva k "Pojasnilu Rev. V. Šolarja" v 32. številku "Glasila" z dne 11. avgusta t. l. V tem pojasnilu piše urednik "Glasila," da članek "Spoštuj ženo—spoštuj dekle!" priobčen v listu "Ave Maria," ni za ameriško mladino, ampak za starokrajsko in za "Orle," ter da naj se po omenjenem članku ravna starokrajška mladina, pred vsem "Orli." Tukaj v Ameriki je "naša mladina še nepokvarjena," kakor pravi urednik. Dalje piše "Skrbeli bomo že sami za pravo vzgojo, ne pa agitatorji "Orlov" iz starega kraja". Dalje piše: "V obče pa do sedaj tu v Ameriki slovenskih Orlov še ne poznamo."

Jaz nimam nič proti "Pojasnilu" Rev. V. Šolarja, priobčenem v "Glasilu," ker pravico do zagovora ima vsak človek, tudi ako naredi še tako veliko krivico! (Opazka urednika: Da vsakdo jo ima! In vsakdo jo prizna! Samo urednik "Ave Maria" je nima in samo Konvencija KSKJ je ni priznala!) Nikakor pa ni na mestu dostavek urednika. Po sodbi urednika "Glasila" je članek "Spoštuj ženo spoštuj dekle" nemoralen. Nemoralne spise pa naj čita samo kranjska mladina in "Orli." Po tej opazki so "Orli" v starem kraju "tolpa nemoralnih propalic," katerih se moramo ameriški Slovenci varovati, da se ne bomo od njih pohujšali. Kaj takega more zapisati samo velik nevednež ali pa velik zlobnež. Vsak zaveden katoliški Slovenec s ponosom zre Orlovsko organizacijo! Ko so letos v Mariboru praznovali vse slovanski katoliški shod so bili dika in jedro vsega "Orli." In ko bi bili tako pohujšljivi, ali bi se družile z njimi vse krščansko misleče organizacije Evrope? Organizacije, ki se bore in navdušujejo, da se ohrani neomedeževan krščanski življenj in vera v Krista našega Odrešnika? Ali so nadškofje, škofje, cerkveni dostojanstveniki, duhovščina in množice zavednih katoliških Slovencev in drugih narodov, kateri so se udeležili Orlovskega Tabora v Mariboru, samo moralne propalice, pred katerimi je treba čuvati mladino, da se ne pohujša?

Mislím, da urednik "Glasila" Orle jako slabo pozna, ker drugače ne bi pisal takih pripomb. (Opazka urednikova: Pozna jih že dobro. Toda, kaj se hoče, ako pa srce sovraži vse, kar je katoliškega razum katoliški řruhek!) Jaz svetujem uredniku "Glasila," da si preskrbi "Zlato knjigo" Orlov, da bo vsaj malo spoznal načela, ki so podlaga Orlovski organizaciji. (Opazka urednikova: Poslali so mu jo "Orli" sami z lepo prošno za pomoč, pa se je bahal okrog, da jo je vrgel v koš. Za Sokole pa!) Ali g. urednik "Glasila" še ne ve, da so že skoro v vsaki fari širom Slovenije postavili društveni dom, kateri je središče vsega kulturnega življenja po farah? V takem domu je skoro vsepovsodi knjižnica, telovadnica in dvorana za igre in za predavanja, i. t. d. In kdo je postavil te domove? Slovenski fantje "Orli" so bili, ki so se trudili in na čelu njim duhovniki, da so postavili te domove širom cele Slovenije. Domove so si postavili zato, ker se zavedajo svojega naroda, svojega jezika in svoje vere in zato ker niso "moralne propalice."

Ko so pa ti slovenski fantje letos imeli svoj slavnostni dan, "Tabor" v Mariboru, ni imelo "Glasilo" KSKJ drugega zanje kot pest blata, katerega je urednik "Glasila KSKJ" vrgel vanje, ne oziraje se na to, da je mladeniška organizacija na strogo katoliški podlagi. In ako pride kak fant, kateri je bil v starem kraju pri Orlu v Amerike, kam bode pristopil? H kateri slovenski podporni jednoti? Gotovo samo h KSKJ! Kam so pristopili fantje, kateri so prišli pred vojno v Amerike, kateri so bili doma v starem kraju člani "Orla"? V pretežen večni k KSKJ, ako so imeli le priliko zato. Ker pa urednik "Glasila" piše, da v Ameriki "Orlov" še ne poznamo, mu kličem: Poglej med vrstve članstva KSKJ pa jih bodeš videl in našel. Toda za "Orla" ni v "Glasilu KSKJ" prostora, ako pa kak veri sovražen Sokol samo kihne so pa takoj cele kolone hvale v "Glasilu".

Toliko za enkrat, da ne bo urednik "Glasila" mislil, da so Orli same moralne propalice.

Pozdrav vsem zavednim katoliškim Slovincem v Ameriki, Član KSKJ in bivši "Orel".

Dopisniku častitamo na teh krasnih besedah. Kako z veseljem bodo čitali katoliški Slovenci doma ta krasni zagovor. Le še se oglasite, da nam zjasnijo pojmi. In naj bi se oglasili še drugi bivši člani KSKJ.

PROTEST

NAROČNIKI LISTA "AVE MARIA" IZ ŽUPNIJE SV. MARTINA V TOWER SOUDAN, MINN.

Mi vsi naročniki lista "Ave Maria" v Tower, Minn., ostro in odločno protestiramo proti napadu na list "Ave Maria." češ, da je postal ta list pohujšljiv in nevaren za mladino. Ta napad je prišel iz Jolietia Kdor je stvar začel, je znano in ni potreba ponavljati imena osebe. Pač pa je pomenljivo, da sta to izrabila katoliška lista in tako izlila sovraštvo na podjetje lista "Ave Maria." "Amerikanski Slovenec" je to storil v številku 69. in "Glasilo" pa v številku 30. Gospoda, ako ne morete priti z izdatnejšimi dokazi da dan, kakor s temi, ki ste jih povedali, bi bilo boljše za Vas, da bi bili tiho. Strašno ste se blamirali in pokazali svojo oliko in katoliško izobraženost, katere nimate preveč. List "Ave Maria", v kolikor je nam znano, ni še pohujševal do sedaj nobenkrat, posebno pa ne glede svete čistoti. Članek "Spoštuj ženo—spoštuj dekle" je popolnoma na mestu in je samo podučil. Če se gre pa za "Poizvedni kotiček" — tudi tukaj ni prestopak tako velik, da bi se bilo vredno toliko besedi. Ali je to kako pohujšanje, če se da javen dober svet tej ali oni zakonsko zavoženi eksistenci? Če urednik "Ave Maria" zbudi vest temu ali onemu, tega ali onega razkrinka, stori pa tudi popolnoma prav. Le razkrinkajte vsakega, kateri živi od naroda in dela za narod, pa če ne dela prav tako, kot mu je bilo naročeno od naroda po pravilih in določbah, da bo narod vedel, s kom ima opraviti. Le tako naprej korajžno in pogumno, če tudi pridejo napadi. Se jih bomo že otrsli in Marija bo pomagala in varovala svoje delo. List "Ave Maria" je storil veliko dobrega za slovenski narod v Ameriki. Marsikateremu je "Ave Maria" izmil oči, da sedaj vidi, kar preje ni, ko je bil zaslepljen po sleparjih, katerih je žalibog preveč med nami Slovenci tukaj. Nekateri so odkriti, zopet drugi so prikriti, da lažje narod slepijo. Namen lista "Ave Maria" je širiti sv. vero in Marijino češčenje. To stališče tudi mi zavzemamo in s tega stališča branimo napad na "Ave Maria." Če ne pridejo napadniki z boljšimi dokazi na dan, kot so to, smatramo ta napad na list "Ave Maria" od nekaterih Jolietiskih baronov zahrbtnost, obrekovanje, nevoščljivost, škodoželjnost, katero je pa vse prepovedano po božji postavi. Sveta dolžnost je pa vsakega zavednega praktičnega katoliškega Slovence, da brani tisto podjetje, čigar glavni namen je širiti sv. vero, Marijino češčenje in širiti srečno življenje na tem n. na onem svetu in tako pomagati reševati duše, ki so stale veliko in so tudi vredne veliko. Ena sama duša je več vredna ko celi svet. Ta napad je prišel iz Jolietia iz gotovih uzrokov, to čutimo vsi, kateri se zavedamo tega napada. To pa ni prav, to ni lepo, to ni značajno, to ni katoliško, še manj praktično katoliško. Kristus nam je dal zapoved ljubezni, da se ljubimo med seboj, pomagamo eden drugemu, gremo eden drugemu na roko, pa namestu tega toliko nasprotovanja in sovražnosti in to med katoliškimi strankami samimi, rdeča garda se pa smeja.

Ponovno rečemo: "Ave Maria" ni kriv tega, za kar se je je napadlo in obosodilo. Ravno nasprotno! Stori je veliko dobrega. Zato pa naj živi še mnogo mnogo let! Naj širi sv. vero in slavo Marijino med Ameriškimi Slovenci! Pogin pa vsem hinavcem! Gospod Jezus je bil dober in usmiljen do vseh raznih revežev. Bil je pa oster do hinavcev. Vzel je bič in jih je spodil s tempeljna. Želimo, da bi se na ta način oglasili tudi iz drugih slovenskih naselbin in župnij. Zakaj, kakor je dolžnost otroka, da brani svoje stariše, če je potreba, tako je tudi dolžnost vsakega zavednega katoličana, da brani kolikor more, sv. vero in vse, kar je v zvezi z njo "Ave Maria" pa kličemo:

Le plovi, le plovi,
oj čolnici preljudi
Združenih širom držav,
da srce ti vsako slovensko
ti dalo bo zvesto ljubav.

Sledi pesmica, katero bomo opilili in priobčili prihodnjic.
V imenu vseh naročnikov, bralcev in ljubiteljev lista "Ave Maria" v Tower Soudan, Minn.

PODPISI:—John Zavodnik; Vladimir Brojc; Marko Težak; Anton Zavodnik; Rev. Jos. Ferjančič; John Oblak; Math Mihelič; Franc Kostelic; Jos. Stonich; A. Stefanič; Marija Nemanič; Frances Gornik; Agnes Murn; Frank Schweiger; Peter Spolar; Anton Prus; John Miklič; George Nemanič; Frank Plantan; Stefan Ahčin; John Laušin; Frank Oblak; Ludovik Mesojedec; Katarina Korek; Marija Kljun; John Malenšek; John Matjašič; Marija Kostec; Jos Erčul; John Jamnik; Katarina Bajuk; Frances Koski; Frank Gornik; John Cvetan; John Dragovan; T. Erčul; John Japel; John Brula; Jos. Brula; Jakob Pavlič.

IZ JUGOSLAVIJE.

Ali vas ni sram, birokratje v Ljubljani. Staremu narodnemu bojevniku, Dr. Gustavu Gregorin, odrekate bivanje v Ljubljani, češ da je tuj državljan: ščititi pa ga niste mogli, da bi mu tržaška družal ne bila uničila njegovega stanovanja in imetja v Trstu: sedaj je na cesti, on, ki je kot prvi vstopil v jugoslovanski odbor v Švici ob izbruhu vojske, takrat ko ste se vi ljubljanski birokratje še cedili avstrijskega domoljublja. Rojaka na tujem moša nevolja prijeti, ko gleda od daleč prejšnje avstrijske in sedanje jugoslovanske ko ritarje in njihovo modrost. Bi najbrž sedaj Italijanom, Nemcem ali celo Mažarom slavo peli isti ljudje, ki za starčka Dr. Gregorina nimajo prostora na grudi, ke jo je bistro pomogel oteli tudi on da je ni antanta razdelila mej prej omenjene roparje slovenske zamlje okoli velike noči l. 1918. Mi tu v Ameriki dobro vemo, da je bila antanta do zadujega protivna naši državi in je hotela Slovence razdeliti mej Lahe, Nemce in Mažare. Jugoslovanski odbor je v tem ozisu naredil veliko rešivno delo in kar zadeva Slovence je to v prvi vrsti delo Dr. Gregorina. — Sedaj pa taka zahvala! — Fej!

Božji mlini. V Sarajevem se je 21. julija začela glavna sodnjska razprava proti sodnjskemu svetniku Mateju Boskoviču-Tipkoviču, ki je obtožen zločina navadnega umora. 71 pravoslavni kmetov, je bilo početkom vojne vstreljenih po njegovi krivdi od prekega so da početkom Novi Pazar, na meji Hercegovine.

Boškovič je iz same mrznje do Srbov dajal vojnemu sodišču pravne nasvete, na podlagi katerih so bili kmetje vstreljeni, mej njimi več pod 20 let starih. Namenoma ni hotel opozoriti avstrijskega prekega sodišča, da se nad mladoletnimi tudi po avstrijskem vojnem pravu na sme izvršiti smrtna obdoba.

Edna izmej glavnih prič proti Boškoviču je kmet Jurij-Kunarac, ki je bil taktično k smrti obsojen, pa je predizvršitvijo sodbe pobegnil v Črno goro, kjer so ga sicer pozneje za časa avstrijske okupacije Černogore zopet prijeli in v novi sodili v Sarajevem zaradi istih činov, zaradi katerih bi bil imel biti vstreljen enako drugim imenovanu kmetom: Sodišče pa ga je sedaj oprostilo in s tem označilo smrt onih siromakov kot justični umor po krivdi Boškoviča.

Druga važna priča je vodja zemljske knjige Lavandanovič, ki je bil

sodnjski zapisnikar Boskoviča v in Foči in mu je toraj hudodelsko počenjanje Boškoviča znano.
O poteku te sodnjske razprave bomo še poročali.

Sokoli — brezverci. Glasilo čeških Sokolov "Česke Obec Sokolske" je v februarju vstev. l. t. prineslo to-le: Nobeden pozitivni (t. j. verni) kristjan, v prvi vrsti katoliški kristjan ne more biti Sokol. —

Ta izjava je odprla oči čehoslovaškemu ljudstvu, ki sedaj v množicah pristopa k Orlu.

Naši Slov. Sokoli se sicer še hlinijo in pravijo, da jim je vse eno, če kdo veruje ali ne. Slovenski (jugoslovanski Sokol) je bil v Prazi pri vsesokolskem izletu sprejet, katoliški Sokol iz Amerike pa ne, ker se ni potel odpovedati imenu: katoliški Oba tako imenovana "katoliška lista" v Ameriki pa ljubkujeta z "Sokolom" in jima ni vseh delo naših listov za "Orla".

Letina v Jugoslaviji V Vojvodini. žitni zakladnici Jugoslavije, se je letoš pridelalo 110 tisoč železniških voz žita. Za domačo porabo ga je treba 32 tisoč voz, drugo se bo izvozilo, kar je velepomembno za povzdigo jugoslovanske valute.

Slov. demokrati pa so stavili v Belgradu med drugim tudi tale predlog: Izvoz žita naj se da v zakup liberalnim bankirjem. Tako bi radi demokratski bankokrati pobasali dobiček dobre letine. Banke naj imajo milijonske profite, ljudstvo naj pa strada.

Da se prepriči veriženje, je belgradska vlada prepovedala prodajati nepožeto žito. To seveda demokratom ni všeč.

Kako je znal bivši ptujski glavar slovensko-govoriti. Da se otme "ljubezen Avstrije do Slovencev" pozabljivosti, priobčujemo nagovor bivšega ptujskega glavarja Netolička pri blagoslovljenju nove šole v Zaverčah pri Ptujju: "Traki Safrčani! vi ste pritni ljuti, ki ste si lepo novo šolo spufali!"

Prijatelj lista nam pošilja odlomek pisma, ki ga je prejel od svojega brata. Glasi se:

Kaj se v Trstu godi, bereš v listih, vendar ne VSEGA. Ravnokar me je prišla obiskat gospa iz Trsta, ki je bivala svoječasno na Jesenicah; vsa družina gre iz Trsta, ker tam niso več življenja varni. Ako kedo na cesti izpregovori slovensko besedo, pretepejo ga do mrtevga... Zmanjkalo je že do 50 otrok, v starosti od 10—12 let. Pravila je — pa je skoro neverjetno — na kakšen način so prišli morilec na sled. En fant je nesel očetu kosilo; srečal ga je nek "gospod", ki mu je dal 15 kron, da nese pismo nekam. Fant je vzel pismo, vendar pa nesel prej kosilo/k očetu. Oče je pismo odprl, ker se mu je sumljivo zdelo, da bi kdo za tako maelnkostno pot plačal 15 kron. V pismu je stalo, da pošilja fanta, da pa naj ga ne zakoljejo tako, ker še ima tri druge v rezervi. Oče je stvar naznanil in oddal pismo karabinerjem. Pri preiskavi so našli nad 50 otroških glav in več škafov mesa. Delali so neke vrste italijanske "klobase", na ta način kot "Speckwurst", in so jih ljudje radi jedli. Stariše so povabili gledat glave otrok radi agnosciranja. V časnike to gotovo ne bo prišlo, ker so krivci polentariji, ter bodo gotovo vse potlačili. Nikdo pa ne bo mogel tajiti dejstva, da v Trstu veliko otrok zmanjka, in da nikoli ne pridejo na sled, kam zginejo.

Papež Benedikt XV. — krstni boter. Guverner v Galileji, Palestina, major Harrington, je prestopil v katoliško cerkev in bil krščen v Nazaretu, v cerkvi Marijinega Oznanenja. Boter mu je bil papež Benedikt XV., zastopan po frančiškanku patru Gassi.

Oporka Dalmatina. V Boliviji je nedavno umrl Dalmatinec Ivan Bonacič-Sargo in zapustil svoji rojstni občini v starem kraju vse svoje premoženje v znesku 120 milijonov kron.

UMOR V SARAJEVU IN NJEGOVI KRIVCI. (Dalje.)

Kako je pa policija obšla izjavo zaprisežnih grafologov, da je dotični rokopis K—ov? Prav preprosto; pri policiji so imeli v službi grafologinjo, ki je na zahtevo svojih predstojnikov podpisala izjavo, da rokopis ni K—ov. Pozneje je pa na dr. Žibertovo zahtevo svoj podpis — preklcala.

Poskusimo sedaj rešiti vprašanje: zakaj ni hotela dunajska policija preiskovati te zavede? Na podlagi knjižice pride človek samo do enega odgovora: ker ji je najvišji dvorni urad naročil, naj preiskavo ustavi. Nadvojvodina Marija Terezija, mačeha Franca Ferdinanda, je poklicala dr. Žiberta k sebi in je hotela odločno, da se zadeva preišče. Šla je tudi k cesarju radi te zadeve. Kmalu za njo je bil v avdijenci knez Montenuovo in preiskava se ni izvršila. Prestolonaslednik je bil namreč pri najvišjem dvornem radu precej obsovažen. V knezu Montenuovu je imel nasprotnika, če ne osebnega sovražnika. Stvar je bila taka. Starega cesarja Franca Jožefa je dvorna klika popolnoma obvladala; to lahko mirno rečemo, ne da bi s tem skakali po mrtvem levu saj je stvar čisto naravna in obsebi umevna. Nad 80 let star monarh na tako težavnem mestu, ki je izvedel samo to, kar je prišlo skozi cenzuro njegovega dvornega osobja, čigar moč je rasla tem bolj, čim bolj je pešala s starostjo cesarjeva zmožnost, delovanje svojega osobja kontrolirati. Ta klika se je sama dopolnjevala, ker preko nje ni prišel nikdo s cesarjem v dotiko. Starega cesarja je označil dr. Žibert na str. 1—17, kot osebnost, "die sich nur über alles freute." "Me zelo veselil," to je bil njegov stereotipni izrek, ki ga je menda znal prav dobro oponašati slavni komik Blasel. Če kaj ni bilo v redu, so starega cesarja njegovi uradniki kmalu pogovorili, dočim je bil pravi ogenj v strehi, ako je zasledil kaj sličnega Franc Ferdinandu. Ti uradniki pa so postopali včasih silno samovoljno. O tem se je prepričal dr. Žibert sam. Nad vojvoda ga je hotel dobiti v svojo službo, njegovo osobje se je pa temu upiralo in je n. pr. inhibiralo (zatrlo) pismo, ki ga je pisal nadvojvoda dr. Žibertu. Dr. Žibert je sam videl v najvišjem dvornem uradu v seznamu pisem, ki so bila oddana na pošto, tudi vpisano pismo, naslovljeno nase, in falzificirano potrdilo, da je on pismo prejel. Nadvojvoda sam je svojemu dvornemu uradu zaupal tako malo, da je hotel ustanoviti zaupnike, da bi ga informirali o vsem preko ministrov in preko dvornega urada. Ali ni torej že sam poposebi verjetno, da so ti ljudje zatrli tudi svarila, ki so dohajala na najvišji dvorni urad pred odhodom v Sarajevo? Kako naj si sicer tolmačimo besede K—ove, ki jih je izrekel v

razgovoru o svarilih, ki se niso predložila nadvojvodi in soprogi, da izvirajo "od tam doli" (str. 31); ko je njegova svakinja rekla razburjena, da je to treba nadvojvodi in soprogi predložiti, je rekel: "Am Ende fahren sie dann nicht, für mich ist kein anderer Ausweg..." (str. 31).

S tem nam postane tudi jasno, zakaj se je pogreb nadvojvode in soproge izvršil na tak način da se je ljudstvo škandaliziralo, češko plemstvo pa pri pogrebu demonstrialo. Cesar je pa poslal knezu Montenuovu lastnoročno pismo, v katerem mu je izrazil svojo zadovoljnost z njegovim ravnanjem ob priliki smrti nadvojvode.

Nikakor ne trdim, da bi bil cesar Franc Jožef sam zadovoljen s tem kar se je zgodilo v Sarajevu. Pač pa je to njegovo pismo značilo za vpliv, pod katerim je živel. Gotovo pa je, da cesar tudi ni bil nikak prijatelj Ferdinandov; pravijo, da se je včasih, ko se je prišel prestolonaslednik pritoževati čez razne nerodnosti, razjezil nad njim tako, da je kar zbolel. Nadvojvoda se je zavedal, da se podaja v smrtno nevarnost, ko je šel v Bosno, in je šel pred odhodom še osebno vprašati cesarja v Schönbrunn, ali mora res iti. Posledica avdijence je bila ta, da je šel. Vprašanje glede cesarjeve krivde je odvisno od odgovora na vprašanje, koliko se je zavedal nevarnosti, v katero je pošiljal prestolonaslednika, in v koliko mu je bilo znano, da se za njegovo varnost ni nič poskrbelo. Da ne bo v Sarajevu nič vojaštva in nič žandarmerije, tega si cesar gotovo ni mogel misliti. Mislil je pač, da bo v Sarajevu tako, kakor je bilo takrat, ko je on potoval doli: cele hiše so bile izpraznjene ob poti, koder se je vozil, vojaki so tvorili špalir, za vsakim drevesom je pa stal vojak z nabito puško, obrnjen proti množici. Zato se mu brzkone pot ni zdelo tako nevarna. — Franc Ferdinand je videl v Avstroogrski "eine verlotterte Wirtschaft, die er in Ordnung bringen müsse" (str. 18), Franc Jožef se je pa nad vsem "veselil." Moža s takimi nazori ne orjeta dobro skupaj.

Po nadvojvodovi smrti je dobil K., nekdanji komorni sluga, revident z nižjo gimnazijo, poprej knjižničar na deželi" (str. 44) odlikovanje, kakršno dobi celo v kabinetni pisarni uradnik šele v VII. činovnem razredu. "Da so izvirali pamfleti na prestolonaslednika iz teh krogov, so vedele oblasti davno. Vedele so tudi, da se je to zgodilo pogosto. In vsi so bili po smrti nadvojvode odlikovani." (Str. 44.)

Zato razumemo K—ove besede: "Lumpi imajo res srečo; mesto da bi nas bili izbacili, smo bili isoko odlikovani n smo dobili še nove službe." (Str. 31 in 38.)

NAROČAJTE IN PRIPOROČAJTE LIST "EDINOST"!

DOBRODOŠLICA IN POZIV OBMEJNI ZAVEZNIŠKI KOMISIJI NA KOROŠKEM.

Glasilo Koroških Slovencev "Mir" je ob prihodu komisije priobčilo sledeče:

Dobrodošli!

Gospodje zastopniki zavezniških držav! Na lastne oči ste se mogli prepričati, da vlada pri nas red in mir, da tukajšnje prebivalstvo hodi mirno po svojih opravkih.

Pač pa je opaziti rovanja naših nasprotnikov, ki nikakor nočejo pogrešati predprav, katere so uživali pod nemško upravo, rovanja ljudi, ki se čutijo zatirane, odkar ne morejo več zatirati drugih.

Pritožbe proti jugoslovanski upravi, pritožbe, ki so v večini slučajev brez vsake podlage, so vas že prepričale in vam bodo še nadalje dokazovale geslo naših nasprotnikov: Predrno obreknj, nekaj le obvisi! Gospodje, sodite sami!

V starih časih so naši knezi, predno so nastopili vlado, morali na Gosposvetskemu polju obljubiti zastopniku zbranega naroda, da bodo "pravični sodniki, zaščitniki vdov in siče odpraviti. Dve taki tovarni kot je jeseniška bi tudi tuzemski primanjkljaj valjanega železa popolnoma krili.

Plavži obstoje v naši državi trije: v Varešu, Topulsku in Bešlincu. V obratu je sedaj samo Vareš v Bosni. Rudo dobavlja iz Droškovaca, Smreke, Brežika in Pržic, ki dajo letno do dva milijona meterskih stotov surove rude. Ruda se delno izvažava, v Varešu pa se dnevno producira 15 vagonov, letno torej 5470 vagonov. Veliki skladi manganove železne rude leže v Ljubiji v Bosni, ki bi la-rot".

Tudi mi vas prosimo samo eno gospodje: Bodite pravični, samo pravični, gospodje!

Društvo Sv. Cirila in Metoda, št. 18 SDZ.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 5. leta. — Posmrtnina se plača \$150.00, \$300.00, \$500.00 in \$1000.00, za kolikor se hoče zavarovati. — Rojaki! Ne odlašajte in takoj pristopite k našemu društvu. — Za pojasnila vprašajte naše uradnike. — Predsednik Josif Zakrajšek, podpredsednik John Jakšic, tajnik, John Vidervol, zapisnikar Jos. B. Zaversnik, blagajnik Anton Bašča, nadzorniki, Anton Kozelj, Anton Strniša, Viktor Kompare, Zdravnik, Dr. J. M. Seliskar, Vrtar, John Peterlin, Sprevidatelj, Jos. Zakrajšek ml., Zastavonoša Alojz Somrak.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo

Društvo Sv. Franciška Seraf. G. S. K. Jednote ima svoje seje vsako drugo soboto v mesecu na 2 St. Mark's Place New York, N. Y. Sprejema člane od 16—50 leta za zavarovalnino \$250.00 \$500.00 in \$1000.00 in bolniško podporo Zavedni rojaki, pristopite k temu pristanem društvu, ki je eno izmed najagilnejših v New Yorku.

Viteški boritelji za človeške pravice, vredni zastopniki velikih narodov. naših prijateljev:

Bog Vas sprejmi!

Železna industrija v Jugoslaviji. Po proračunu zveze industrijev je potreba železa v Jugoslaviji letnih 15,000 vagonov valjanega železa. Za to imamo tri tovarne: Jesenice 4200 vagonov, eZnica v Bosni 3280 vagonov in Štore na Štajerskem 1202 vagonov; skupno torej 8680 vagonov. Manjka 6000 vagonov. Pri razširjenju obratov za 75% je to mogoče hko dali letno 45.000 vagonov, pa se ne izrabljajo.

Od Dalmacije čez Hercegovino, Črnogoro in Albanijo doli v Grčijo se vleče blizu obrežja paš železne rude, še neizkoriščen. Nemška tvrdka Krupp si je pred vojno pridobila rudolode v eHrcegovini, neka francosko-črnogorska družba pa je pridobila važna tozadevna vladna privo-ljenja v Črni gori.

Torej tudi železna industrija ne ostane privilegij avstrijske republike. Da se ta industrija doslej ni mogla razviti, je bil vzrok železni kartel v Avstriji.

Angleška daje svobodo Irski.

Pri sprejemu delegatov "Trade Union" je izjavil Lloyd George da je pripravljen dopustiti Irski kakoršno koli obliko vladavine, samo mora Irška ostati sestavni del britske države in se mora obdržati samostalni režim v jugozapadni Irski.

SLOV. KAT

PEVSKO

DRUŠTVO

"LIRA"

Slov. Kat. pevsko društvo Lira, Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdi na, 1052 E. 62 St. Podpredsednik in pevodvaja: Matej Holmar 1109 Norwood Rd. Tajnik in zapisnikar: Ignacij Zupančič 1173 Norwood Rd.: Blag. Fr. Matjašič, 6515 Edna Ave. oledktor: Anton Hlabše str. Pevske vaje so vsaki torek četrtak in soboto ob pol 8 uri zvečer. Se ja vsaki prvi torek v mesecu.

Angleži gospodarji Srednje Evrope — Angleški Rizer Syndicat, konzorcij večjih parobrodskih družb je nakupil 25 tisoč delnic donavske paroplovne družbe, 50% delnic mažarske reške in pomorske paroplovne družbe in tri tisoč delnic severnonemške paroplovne družbe. Tako je plovba po avstrijskih, mažarskih in bavarskih rekah popolnoma prešla v angleške roke.

Umrli je 3. t. m. na Dunaju Teodor Hribar, sin bivšega vladniškega učitelja v Gorici, znani trgovec. BiBi je steber slovenstva v Gorici.

Prijatelj delavca

PAIN-EXPELLER

Tvorniška znamka reg. v pat. nr. Zdr. dr.

Slaven že več kot 50 let.

Glejte za tvorniško znamko SIDRO.

DRUŠTVO SV. VIDA STEV. 23 K. E. K. J.

Ima svojo redno mesečno sejo na tako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi tvorani, cor. St. Clair Ave. and 62nd Str. N. E.

Uradniki za leto 1920:

Predsednik, John Widerwol 1153 E. 1st Street, tajnik, Joseph Russ 6517 Bonna Ave. N. E.; zastopnik, Joseph Dgrin 1051 Addison Rd. W.; Društveni zdravnik Dr. J. M. Seliskar na 6127 St. Clair Avenue.

Novi člani se sprejemajo v društvo od 16-ga leta do 50-ga leta starosti in se zavarujejo za posmrtnino \$1000 500-00 ali 250.00 noše društvo plačuje \$6.00 tenske bol. potpore.

Naše društvo sprejme tudi otroke v mladinski oddelk od 1 do 16 leta starosti in se zavarujejo \$100.00: Otroci po 16. etu starosti prestopijo k aktivnim članom in se zavarujejo od \$250.00 do \$1000.00 plačevanje društvenih asos. pri sejah od 1 ure dop. in do 5 ure pop.

Novi člani in članice morajo biti preskani od zdravnika naj kasneje do 15. dne vsacega meseca.

Za vse nadaljna pojasnila se obrnite na gori imenovane uradnike.

NE ČAKAJTE!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem za-arate. Mislite v naprej.

NEW YORK — DOBROVNIK — TRST.

- 14. sept. — PRESIDENT WILSON,
- 21. sept. — BELVEDERE,
- 28. sept. — COLUMBIA,
- 7. okt. — ARGENTINA,
- 3. nov. — PRESIDENT WILSON,

NEW YORK — HAVRE ALI CHERBOURG.

- 3. sept. — LA SAVOIE,
- 8. sept. — LA FRANCE,
- 9. sept. — IMPERATOR,
- 14. sept. — LA TOURAINE,
- 17. sept. — LA LORRAINE,
- 18. sept. — CARONIA,
- 21. sept. — AQUITANIA,
- 23. sept. — ROCHAMBEAU,
- 24. sept. — LA FAYETTE,
- 30. sept. — MAURETANIA,
- 1. okt. — LA SAVOIE,
- 7. okt. — IMPERATOR,
- 6. okt. — LA FRANCE,
- 12. okt. — LA TOURAINE,
- 12. okt. — AQUITANIA.

Navedeni vozn ired je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

IZ STAREGA KRAJA: —

je do sedaj prišlo v Ameriko že več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebn listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

LEO ZAKRAJSEK

70-9th Ave., New York, N. Y.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE. Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in cenno.

Pripravite se za neodvisnost

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kasper State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe prilžnosti in vspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro jutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.

KAKO JE BILO V MARIBORU NA ORLOVSKEM TABORU?

Mariborskih dni ne bo nikdo pozabil, kdor se jih je udeležil, posebno nedeljske proslave. Maribor pomenja v naši katoliški izobraževalni organizaciji, brez katere je vsaka gospodarska, strokovna in politična organizacija stavba brez pravega temelja svetilka brez olja, mlin brez vode, novo poglabitev in nov razmah. Pred vojno smo na to nekoliko pozabili, politika in gospodarsko delo je vzelo skoro ves čas; maščevanje je prišlo in je bilo bridko. Stavba razpade brez temelja, svetilka ugasne brez olja, mlin zastane, če voda usahne.

Zato pa ne smemo niti trenutka več zamuditi. Jesen se bliža in z njo zimà: vsa naša izobraževalna društva morajo, morajo in zopet morajo oživeti ne samo v igrah in predstavih temveč predvsem v pouku. Orlovstvo mora postati popolna last našega naroda, njegova nujna potreba. Vsak naš pristaš naj bo Orel, če ne izvršujoč pa podporen član. Vsi pa morajo biti orlovske misli.

Tabor v Mariboru je trajal pet dni, štiri dni pa se je izvršil izlet na Bled. Udeležiti so se ga naši katoliški somišljeniki tudi iz drugih držav, predvsem iz Čehoslovaške, Francije in Zedinjenih držav.

Prvi dan so zborovali dijaki, naša mlada inteligenca. Zborovanja so se udeležili tudi slovenski in hrvaški škofje ter čehoslovaški odposlanci. Dijaki so imeli svoja zborovanja razdeljena: visokošolci, bogoslovci, srednošolci in dijakinje. O čem so zborovali nam povedo resolucije. Tu navajamo samo nekatere, katere so sklenili visokošolci:

V jugosl. kat. akad. društva se sprejmejo samo oni akademiki, ki so načelno katoliškega prepričanja in ki se pred vstopom v društvo pisмено zavežejo, da hočejo po svojih močeh v društvu sodelovati.

Odgoja društvenih novincev naj bo temeljita in naj se poveri zglednemu starejšemu članu, ki ga voli občini zbor.

Odločno se svečuje, da bodi vsak član jugoslovanskega kat. akad. društva tudi član telovadnega odseka Orla.

Jugoslovanska kat. akad. društva naj posvetijo posebno pozornost praktičnemu udejstvanju verskega prepričanja. Uvedejo naj se redna mesečna sv. obhajila. Članom se toplo priporoča, da so v svrhu lastne samovzgoje člani akademične marijanske kongregacije.

Primerne resolucije so sklenili tudi drugi dijaki.

Čehoslovaki v Mariboru.

Poseben vlak je pripeljal v Maribor odposlanstvo čehoslovaškega Orla kateri šteje do sedaj že 40.000 članov. Pripeljalo se je do 500 Čehov, izmed teh do 200 Orlov v kroju in kakih 40 Orlic v kroju. Naši so jim pripravili srčen sprejem, ki je Čehoslovake zelo vzradostil. Gostje so se na to pridno udeleževali naših zborovanj. V nedeljo pa so sodelovali tudi pri telovadbi.

Telovadne tekme.

Da si Orli tudi pridno vadijo in jačijo svoje telo, je Orlovska Zveza napovedala tekmo posameznih telovadnih odsekov in sicer v štirih vrstah. V najtežji tekmi za prvenstvo je najbolje telovadil Ivo Kermavner z Ježice, takoj za njim Hvale Josip z Viča, na to so sledili Leop. Lojk z Viča, Leop. Rihard iz Št. Petra in Bogo Kristan iz Št. Petra (Ljubljana).

Pri tekmi višjih oddelkov so bili na prvem mestu Ljubljanci, za njimi Jeseničani, na tretjem mestu Vrhnici.

Pri tekmi nižjih oddelkov so bili prvi Vrhnici, za njim Ljubljanci, tretje Ježičani itd.

Pri lahki atletiki so bili prvi trije: Podobnik (Moste), Hafner (Kropa) Petelin.

Regent zastopan na orlovskem taboru.

Regent Aleksander je v svojem imenu poslal na orlovski tabor svojega zastopnika polkovnika Mladena Bogičevića, kateremu je napravilo ljudstvo v soboto zvečer sijajno podoknico. Polkovnik je z balkona sporočil regentov pozdrav orlovskemu taboru. Osrednjo vlado sta zastopala minister dr. Korošec in dr. Velizar Janković (srbski radikalec).

Minister za vojno in mornarico je poslal pozdravno brzojavko orlovskemu taboru.

Petek zvečer.

Zvečer se je vršil v velikanski Goetzovi dvorani, ki pa je bila kljub temu premajhna, komerz. na čast vsem došlim gostom. Udeležil se ga je tudi regentov zastopnik s častniki generalnega štaba in vsi v Mariboru navzoči škofje: dr. A. B. Jeglič, dr. Napotnik, uniatski škof dr. Njaradi in dr. Šarič iz Sarajeva. Navzoči so bili tudi Čehoslovaki in njihov voditelj dr. Šramek, ameriškanski katoliški Sokoli in naši poslanci. V imenu mariborske občine je pozdravil navzoče vladni komisar dr. Leskovar, v imenu Jugoslovanskega kluba dr. Hohnjec, ljubljansko vlado je zastopal Orel dr. Verstovšek.

V mestnem gledališču pa se je vršila slavnostna predstava: Za pravo in srce. Igral jo je Ljudski oder iz Ljubljane. Gledališče je bilo polno do zadnjega kotička.

Staroslovenska maša.

V soboto zjutraj so štiri orlovske godbe priredile po Mariboru budnico. Ob šesti uri je bilo na ulicah kakor na mravljišču. V franciški cerkvi je bral križevniški škof dr. Njaradi staroslovensko mašo v čestljičnem vzhodnem obredu. Cerkev je bila polna Orlov, Orlic in katoliškega dijaštva.

Zborovanja se nadaljujejo.

Naši ljudje niso prišli v Maribor samo kazat se temveč predvsem pogovarjat se o smernicah nadaljnje dela za prosep krščanske misli in za gospodarski ter socialni napredek našega ljudstva. Tako so zborovali hrvaški kmetje, ki so se posvetovali zlasti o hrv. zadružništvu, vršilo se je zborovanje slovenskega in hrvaškega učiteljstva, nadalje se je posvetovala o nadaljnjem delu Jugoslovanske Strokovna Zveza, Jugoslovanska obrtna zveza, Hrvatska in slovenska ženska zveza, Marijine družbe. Prekmurci ter rokodelski po močniki.

Zborovanje orlovske zveze.

V natlačeno polni Goetzovi dvorani je bilo predpoldne slavnostno zborovanje Orlovske zveze, ki ga je otvoril brat Jože Pirc s kratkim nagovorom, v katerem je pozdravil goste in vse tovariše.

Viharno pozdravljen je nastopil zastopnik ameriških Orlov brat Grdina, ki je izročil odboru hranilno knjižico, glasečo se na približno 80.000 K kot prvi dar ameriških Slovencev Orlovski zvezi. V svojem govoru je povdarjal, da ne samo sedaj, ampak da so že tudi prej, že desetletja obstajali tesni stiki med Slovenci v Ameriki in domovini. — Predsednik Pirc se je zahvalil za tople besede in velikodušen dar Ameriških Slovencev, ki je namenjen za vzgojo katoliških Orlov. — Nato je povzel besedo zastopnik Orlov iz zasedenega ozemlja in sporočil pozdrave neodrešenih bratov Orlov. — Tu so zborovalci zasedenemu ozemlju in trpečim bratom priredili živahno manifestacijo. — Vseučiliški profesor dr. Rožman je nato govoril o Orlovstvu in prosvetnem delu. V njegovem zanimivem poročilu je naglašal, da so Čehoslovaki prišli v Maribor, da se z jugoslovanskim Orlov združijo preko Alp in utrdijo Orlovsko misel. — Zastopnik Venkovske omladine Hub je naglašal vezi, ki združujejo čehoslovaške in slovenske Orle.

Soporočevalec dr. Rožmanovega poročila brat dr. Josip Puntar je v

svojem govoru povdarjal misel, da je glavni temelj države in vsega dela pravičnost in poštenost. Med tem sta pršla v dvorano zastopnika osrednje jugoslovanske vlade

ministra dr. Janković in dr. Korošec

katera so zborovalci sprejeli z navdušenimi ovacijami. Minister dr. Janković je s prisrčnimi besedami pozdravil zborovanje in naglašal težke vojne čase, ki so prizadejali toliko gorja, ki so pa imeli za posledico združenje jugoslovanskega naroda. Pozdravil je Orle kot prve kulturne delavce ter jih povabil, naj razprostro krila in polete na jug. Ministrov govor je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Zborovanje sta posetila tudi škofa dr. Jeglič in dr. Njaradi, ki sta pozdravila Orle in jih vzpodbujala k nadaljnjemu vztrajnemu delu.

Burno pozdravljen je nato govoril minister dr. Anton Korošec in povdarjal, da je Orlovski tabor našim nasprotnikom pri nesel veliko presenečenje Orel raste in se vedno bolj širi. Orel je predstavitelj boja, vsled česar je on, minister, prepričan, da bo še nadalje in v večji meri ter še z večjo vnemo vršil svoj nalog kakor doslej. Zborovalci so dr. Korošcu ob sklepu njegovega govora priredili burne ovacije. — Popoldan se je zborovanje nadaljevalo ter je bilo posvečeno samo napreku in poglodbu orlovske misli. Resolucije priobčimo prihodnjic.

Zborovanje Orlic.

Ob desetih dopoldne so se Orlice sestale k zborovanju, ki je trajalo skoro tri ure. Govorila je predsednica Orlic sestra Cilka Krekova in pozdravila zastopnike 200.000 organiziranih francoskih telovadcev in čehskih Orlic iz Prage, Brna in Dunaja ter jugoslovanske sestre, katere prešinja edinstvena misel. Čeprav je Zveza Orlic še mlada, četudi je šele eno leto stara, je vendar močna in hodi naprej do svojega cilja.

Nato je zborovalke pozdravila sestra Mečesova iz Brna in sestra Duhanova iz Prage, v imenu sester z Dunaja pa sestra Dehova. V imenu čehoslovških katoliških telovadcev je pozdravil Orlice brat Medek iz Olomuca, ki je povdarjal, da je pogoj za doseg končnega cilja edinstvo. Povabil je jugoslovanske Orlice na Češko, ko bodo tam priredili veliko slavje. — Nato je sestra Žirovnikova imela svoj govor in naglašala, naj orlice sedaj, ko so nastopili resni in hudi časi za katoliško cerkev, skrbje, da se bo v javnosti začelo širiti krščansko mišljenje. Orlice naj predvsem dajejo najlepši zgled in zlasti naj gledajo na to, da se razširjajo le dobri časopisi in zabranijo veri nasprotno knjige, naj podpirajo moralo življenje.

Med referatom je prišel v dvorano dr. Korošec in pozdravil Orlice, ki so ga navdušeno sprejele. Minister je pozdravil zborovalke, zlasti pa odposlanca francoskega naroda. Nato je sestra Štupca, ravnateljica meščanske šole v Mariboru, nagovorila v francoski telovadec izjavil, da se čuti on z nami edinega in da ga veseli, da je mogel priti v Maribor. — Tudi škofa dr. Jeglič in dr. Njaradi sta posetila zborovanje Orlic in pozdravila navzoče. Govorila je nato še gđ. Marinko z Dobrove o namenih in ciljeh Orliške zveze.

Tudi resolucije, ki jih je sklenila Orliška zveza, prinesemo prihodnjic.

Sobota večer.

Ob pol deseti uri zvečer se je vršilo na Glavnem trgu veliko zborovanje za naše neosvojene brate. Zborovanja se je udeležilo do deset tisoč oseb. Govoril je predsednik Slovske Straže dr. Marko Natlaččen.

V prenapolnjeni Goetzovi dvorani pa se je istočasno vršil koncert Pevske zveze Ljubljana, ki šteje 100 pevcev in pevk. Poslušalce je očaralo umetniško proizvajanje pevskega zbora in je moralo par pesmi ponavljati. Naši zbori po deželi so

tako dobili priliko spoznati, kako mora zbor peti, da je njegovo proizvajanje umetniško dovršeno. Mimoregrede naj tu omenimo, da se je tekom sobote ustanovila pevška zveza vseh slovenskih pevskih zborov, ki so včlanjena našim izobraževalnim društvom. Vodstvo zveze je prevzela Pevska zveza Ljubljana.

Slavnostni pohod v nedeljo.

Vreme je bilo lepo. Slavnostni sprevod, ki se je pričel pomikati skozi mariborsko mesto ob osmi uri dopoldne, je bil veličasten. Kaj takega nismo zlepa videli. Sodijo, da je bilo v sprevodu nad 10.000 ljudi, Orlov in Orlic, najrazličnejših korporacij in narodnih noš in je nudil najpestrejšo sliko ne samo jugoslovanskega, ampak celega slovenskega naroda. Na čelu sprevoda je jahalo okrog 100 Orlov ter skupina fantov v narod. nošah na krasnih konjih. Za njimi so jahali trobentači.

Za temi se je peljal voz s skupino, ki je predstavljala kralja Matjaža s spečimi junaki in mamico, ki pripoveduje obkolvratu deklicam pravljice. To skupino je predstavljala Ljudski oder, Pred vozom in ob vozu so jahali člani Ljudskega odra v narodnih nošah.

Za temi je korakala zelo močno zastopana Jugosl. kmetijska zveza, dalje jeseniška društvena godba, jugoslovanska obrtna zveza, orlovski in orliški naraščaj, po številu zelo močno zastopan. Nato je korakalo razveseljivo število naših srednješolcev in za temi se je peljalo par okrašenih vozov narodnih noš.

Za mengiško društveno godbo so korakala čehoslovaška odposlanstva pri katerih smo imeli priliko občudovati njih narodne noše. Sledila so odposlanstva ententnih držav in poljska odposlanstva iz južnih pokrajin naše države. Posebno pozornost so vzbujale narodne naše iz Hrvatske, Slavonije in Bosne, tako raznolične in tako lepe in pestre, da se jih človek ni mogel dovol nagledati.

Za svetinjsko godbo so korakali ameriški Jugoslani in za temi naši akademiki in starešine, nato pevška zveza "Ljubljana."

Zelo veličastne so bile vrste slovenskega in hrvaškega učiteljstva, za katerim sta se peljala dva voza narodnih noš.

Za višnegorske orlovsko godbo so šli Primorci Korošci, Prekmurci in Medjimurci. Te vrste so bile iz-

redno slikovite ker smo videli v kratkih presledkih najrazličnejše narodne noše pokrajin. Zelo častno so bili zastopani Korošci.

Zelo zanimiva in največičastnejše je bila naslednja skupina, ki je pokazala vsemu svetu, kako visoko je vzplapolala orlovska misel in kako goste so njene vrste. Za selško orlovsko godbo so korakali naši bratje čehoslovaški Orli z zastavo v svojih lepih uniformah in v svojem krasnem nastopu; za temu so šli čehoslovaški ameriškanski katoliški Sokoli, ki imajo tudi rdeče srajce in le temnejše uniforme kot Orli. Zastopanih je bilo zelo lepe število. Krasen pogled je bil tudi na vrste čehoslovaških Orlic.

Za temi so šli Belgijci, Francozi in Angleži v svojih telovadnih oblekah.

Jako številno je bila zastopana hrvaška omladina.

Za salezijansko godbo je korakala Orlovska zveza s svojimi člani, katerih vrste so bile nepregledne in so pričale, da je v njih moč, ki je niti najbolj blede zavist ne more več utajiti. Te vrste pričajo, čigava je bodočnost. Orli in Orlice so lahko ponosni na svoje silne uspehe v tako kratkem času. Bilo je v sprevodu nekaj nad 3000 Orlov in Orlic, Jugoslovanska strokovna zveza je nudila zelo lepo sliko. Tvorili so jo delavci najrazličnejših obratov; posebno pozornost so vzbujali rudarji v svojih uniformah. Narodne noše iz Kranjske in Štajerske pa so napravile, dejal bi, najsijajnejši vtis. Toliko lepote in pestrosti ne najdeš kmalu, kot v naših narodnih nošah; koliko smisla so imeli naši stari ljudje za lepoto. V teh vrstah si videl vse kar moreš videti v tem oziru pri nas. Peče in avbe, cekarji in dežniki, narodne pesmi, ki so jih prepevale posamezne narodne skupine in drugo narodno blago, ki so ga predstavljali posamezniki, vse to je delalo bajni vtis. Tudi je bila ta skupina najbolj živahna in vesela, pristna slovenska praznična volja jih je bila. Za narodnimi nošami so korakale še mnogotere korporacije in godbe. Kat. rok. društva so nudila med ostalimi največje število s svojimi krasnimi zastavami. Tako se je končal slavnostni sprevod, ki je trajal eno uro in en četrt. Pomikal se je po vseh glavnih ulicah Maribora, med občinstvom, ki je stalo ob straneh na gosto natrpano in občudovalo ta sijajen prizor ter ga navdušeno

(Dalje na 8. strani.)

AKO ŽELITE DOBITI DRUŽINO, rojake ali nevesto iz tega kraja v Ameriko, hitro in naravnost poslati denar po najnižjem kurzu, isti v stari kraj po najkrajši črti lepo in ugodno, se izvolite obrniti na:

EMIL KISS BANKIR

133 Second Avenue,

New York

Prodajam PAROBRODNE LISTE iz stare domovine naravnost do vsakega kraja v Ameriki. — Izdelujem vsa notarska dela za dobavo svojcev. POTNIKOM V STARO DOMOVINO dobim potne liste in računam SAMO za konzularno pristojbino.

JAVNA ZAHVALA! Cenjeni g. J. Wahčič: — Jaz sem rabila Vašo hvale vredno ALPENTINKTURO za lase za katero se Vam najlepše zahvalim, lasje so mi takoj prenehali spadat in so mi gosti dolgi in krasno narastli, želim Vas priporočati vsakemu, kateri bo v taki potrebi ko sem bila jaz, da nisem rabila Vaše tinkture bi vse lase zgubila, zatoraj se Vam še enkrat lepo zahvalim, Vaša rojakinja.

Mrs. Anna Beketich, 314 Second Avenue, Johnstown, Pa. Alpenpomada za moške brke in brado, Bruslaintinktura za sive lase od katere postanejo moškimi in ženam popolnoma naravno lasje kakoršne ste v mladosti imeli. Wahčič Fluid ozdravi vsaki najstariji Revmatizem, kostobol, lokan, nogah ali križicah se ozdravi v 5-tih dneh popolnoma. Rane, opekline, bole, turove, kraste, grinte in lišaje, potne noge, kurje očesa, bradovice, debelo kožo na nogah in ozeblino, vse tej boleznim se v 3 dneh popolnoma ozdravi.

Pišite takoj po cenik in krasni žepni KOLEDAR za leto 1920 pošljem popolnoma zastonj.

JAKOB WAHČIČ
6702 Bonna Ave N. E
Cleveland, O.

AMERIŠKA SLOVENKA.

Urejuje Miss Marica.

LJUBE SLOVENSKE AMERIKANSKE MATERE

— Piše: A. C. Cleveland, O. —

Kakor moramo me matere pri vzgoji otrok zatirati plevel otroških strasti in hudega nagnenja, tako moramo na drugi strani gojiti seme najzlahtnejših cvetic čednosti, katere je posejal v njih dušo svetih Duh ob svetem krstu.

Kako se marsikateri stariši trudijo, da otroka navadijo lepega obnašanja, da se mogel uvrstiti med bolj izobražene ljudi, ali kakor pravimo, med imenitnejše sloje, in ko naj se dobro pameti zavedajo, jih z vadjo v navadah in segah, kakor je v takih krogih navada.

Zakaj bi se pa me, krščanske matere ne potrudile za koristne čednosti, in za vsaketo oliko, katere se zahteva od vsakega človeka ne samo od kakih višjih slojev? Zato smo dolžne navajati otroke, kako hitro se pameti zavejo, na te čednosti. Ali ni to najkrajše, ako se otroci že v najznejši mladosti uče ljubiti svojega Boga Stvarnika in mu služiti? Same vemo, da je celo življenje odvisno od teh let, da človek pozneje tako živi, kakor se je naučil ta leta! Kdor je bil od mladost zanemarjen od lastnih starišev ali koga družega vomo vse, da se bode težko povspel do resnično katoliškega življenja.

Seveda ne smemo od svojih otrok zahtevati tistega gorečega izpolnjevanja dolžnosti ali urjenja v čednostih, kakor to vidijo pri pri odrasčenih. Treba jih navajati polagamo, počasi, prav kakor se počasi in polagoma od leta do leta uče svetnih raznih znanosti v šoli.

V tej nežni dobi moramo matere zlasti paziti na njih nedolžnost in resnico ljubnost. Vemo, da je zastoj govornih pohujšanemu otroku o čistosti! Vemo, da bode težko odvaditi otroka, da bi ne lagal, kakor hitro se navadi enkrat lagati. Ko se je enkrat otrok pokvaril glede resnicoljubja, kako se zna potuhiniti! Človek bi ne verjel, da se more otrok tako poturniti in tako na cellem lagati. Tako pretkano zvijačo si zna izmisliti, da se opraviči in da doseže svoje namene, da bi se velik človek zastoj trudil, da bi ga dosegel. Marsikatera mati občuduje tako premetenost svojega ljubljencečka, ki si zna tako pomagati iz zad rege. In dobi se celo nespametna mati, ki ga celo pohvali ali se mu smeja. Toda krščanska mati, ki opazi kaj tako žalostnega na svojega otroku ve, da je zanjo sedaj čas, da se z vso resnobo loti dela in skuša popukati pljavel iz srca otroka, ki se je zarastel v njegovi duši. Ve, da ako ga sedaj ne bode uničila, bode kmalu vse zastoj in nepozno. Zato, matere, ako opazimo, da se nam je otrok zlagal bodimo resne in odločne! Takoj ksušajmo otroku dopovedati, kako Bog laž sovražni! Da so lažnjive ustnice Bogu gnjusoba! Kdor laže, ta tudi krade!

Da pa bodedo to dosegle, zato bodimo najprej same odkritsrčne do otrok. Naj otroci nikdar ne opazijo la nas, da smo jih nalagale, da smo jim kaj povedale, kar ni res, kar je laž. S tem bi silno pohujšale same otroka. Nikdar več tak otrok ne bode cenil resnice. Tudi sam bode skušal pri vsaki priliki da se zlaže. Tako smo same naredile hinavca svojega otroka. Kar sme otrok vedeti tudi navadnih domačih stvari, kar naravnost mu jih povejmo. Ako pa česa ne sme vedeti, je pa jakonespa-

Gonja za denarjem se je na ta način kolikor toliko omejevala, ljudje so mislili na kaj vzvišenejšega, in tako se je preprečilo mnogo socialnega zla.

Druga jako koristna stvar je bila primerna omejitev takozvane obrtne svobode. Bilo je načelo — in tudi stavbinske odredbe so to zahtevalo — da se je v vsakem mestu izvrševalo le toliko obrti in trgovine, kolikor je bilo to potrebno za blagostanje mesta. Vsled tega ljudje niso silili v mesta, kakor se to godi dandanes, tudi se ni bilo bati, da bodo mesta prenapolnjena s prebivalstvom, kakor se to dogaja dandanes, da sili vse iz farem in hoče živeti v mestih, da nastaja pomanjkanje stanovanj. Tudi sicer je bila obrtna svoboda omejena. Svobode, kakor jo imamo dandanes, da vrši vsako kakor obrt, kakor mu ljubo ali drago, zna li to obrt ali ne, srednji vek ni poznal. Zahtevali so najprej tako imenovano "mojstersko delo," predno je kedo mogel nastopiti kot samostojen delavec. Vsled tega so bili mladi ljudje prisiljeni, da so se pridno učili, treba jim bilo vaje in vežbanja v vsaki obrti, konkurenca se je tako omejevala in na ta način se je tudi preprečilo, da ni postajalo okoli toliko brezposelnih delavcev, kakor dandanes, kar je vzrok nezadovoljnosti proletarijata. Tudi v tem oziru je srednji vek stvar bolj razumel, da je zgrabil socialno vprašanje pri korenini, omejil je zapravljivost. Bili so jako strogi predpisi glede luksusa v obleki, glede jedi in pijače. Tako je bil na primer predpis nekega mesta, koliko raznovrstnih jedij je sme lopiti pri stavbi na mizo, in koliko je smelo biti godcev.

Seveda je bilo tudi v srednjem veku dovolj ubožnih ljudi. Toda tudi za te je bila preskrba vrejena. Kakor dandanes, tako so bile že takrat sirotišnice, bolnišnice, domovi za onemogle starče, domovi za slepe in gluhojane. Prenočišč za tuje je bilo toliko, da zgodovinarji trdijo s pravico, da noben čas ni storil toliko za reveže, kakor ravno srednji vek. In v tem času je tudi katoliška cerkev nekaj storila kar je za človeško družbo velevažna: ustavljala je posajilnice in banke, kjer pa se je izposojeval denar brezobrestno.

3.—NARAŠČAJ IN POVZDIG MEST.

Vprašanje 19.: — Kake nadalje posledice je imela raba strojev na socialno življenje?

Jedna glavnih posledic je bila, da so se mesta jako hitro razvijala in rastla. Ker so se po pretežni večini nahajale vse tvornice v mestnih, morali so delavci prisiljeni stanovati in bivati v mestih. Na ta način so nastala popolnoma nova mesta, ki so se bolj in bolj širila. Ta velika delavska mesta so za socialno vprašanje posebe važnosti, in treba nam je pozornost obrniti posebno na stanovanjske razmere.

Vprašanje 20.: — Kak vpliv so imele stanovanjske razmere delavcev po mestih na socialne razmere?

Lahek in kratek odgovor je, da so imele stanovanjske razmere jako slab vpliv na socialno življenje. Stavbišča in gradnja hiš so po mestih običajno jako draga, in le malo kateri delavec si prisluži in prihrani toliko, da bi si mogel postaviti svoj lasten dom. Pretežna večina delavcev stanuje po tujih hišah in plačuje najemnino, in so tako odvisni od gospodarja, ki se pa navadno ali bolje rečeno nikoli ne briga za blagor delavca. Gleda edino le, da dobi od najmenikov velike dobičke, za potrebne poplave ne skrbi in navad-

no so taka delavska stanovanja jako slaba in nezdrava. Tudi delavec sam se mnogokrat ne briga ravno posebno za stanovanje; če ni oženjen, ne potrebuje več kot postelj; po dnavi je v tovarni, na hrano hodi pogosto v kak restavrant, ostali čas pa pobije po raznih zabavah. Če je pa oženjen, potem kaj težko izhaja. Kolikorat morajo žena in otroci delati, ako se hočejo preriti. Tudi za t e je prepogosto najeto stanovanje edino le bivališče, ki je rabijo po noči, ker po dnevi jih ni doma. Take razmere imajo samoobsebi umevno jako slab vpliv na življenje delavca. Vsak človek ima že od narave prirojeni nagon, da hrepi po lastnem domu. Po lastnem ognjišču, kjer bo sam in edino le on gospodar. Najbolj divji Indijanec ali Zulu-Kafer hoče imeti svoj šotor in svojo kočjo, in naj si bo ta še tako mala ali slaba, vendar jo ljubi kot svoje lastno življenje. Kateri farmar v daljnem zapadu se

ne spominja svoje prve kočice, katero si je postavil na svojem "home-stead-u" iz hlovdov ali morda soma iz ilovice? Samo in edino le delavec po velikih mestih nima svojega lastnega domovanja, nima domovine, zato pa tudi nobene ljubezni do domačije. Ubogi delavski otrok nima očetovske hiše, morda se jim je treba seliti vsaki drugi mesec; kjer pa ni očetovske hiše, tudi ni domovine, in to je morda jeden glavnih vzrokov, da delavski stan nima navadno nikake posebne ljubezni do domovine in ga je kaj lahko nahujskati k prekucijam. Ni čuda, da se delavstvo v tako ogromnem številu zbira okolo socializma, in da se bori zoper lastnino; samo nima ničesar, za kar bi se bi mu bilo treba boriti.

(Dalje prihodnjič.)

SLOVENSKI TRGOVCI, OGLAŠAJTE SVOJA PODJETJA V LISTU "EDINOST".

V ZAGOVOR.

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Pred nami leži letnik 1895 "Rimskega Katolika" in tam beremo sledeče pojasnilo urednika Dr. Mahniča:

"Nekateri ljudje si zelo belijo glave, kako to, da sem zapustil malo semenišče. Navesti hočem prave vzroke, radi katerih sem iz lastnega nagiba prosil, naj se me odpusti iz malega semenišča... 2) Odkar je visoko c. k. ministerstvo prepovedalo srednješolskem prejemanje in branje "Rimskega Katolika", tudi jaz nisem mogel več ostati vodja zavodu, katerega gojenci obiskujejo gimnazij, koji stoji pod istim c. k. učnim ministerstvom, kajti v tem smislu, kakor od pišem, tudi govorim in če je mladini pohujšljivo moje pismo, mora isto tako pohujšljiva biti tudi moja beseda. Sicer se je vže pred leti izrazila želja, naj bi se me odstranilo iz zavoda — a oni, ki me je branil in krepko zagovarjal, je bil prevzvišeni knez in nadškof sam. Tako da se nisem umaknil na noben pritisk, niti direktni niti indirektni. To s hvaležnostjo izpovedam pred vsem svetom. 3) Zapazil sem bil, da nekateri višjiegimnazijski gojenci ne sprejemajo nakaterih mojih naukov s tisto vernostjo kot nekdanj. Zakaj ne? No — kakor sem pozitivno zvedel — slišali so iz posvečenih duhovniških ust, da reči "pretiravam," da sem "pregoreč", da sem glede načel "prenatanjen" itd..."

Tako škof Mahnič leta 1895 v "Rimskem Katoliku".

Ali ni zanimivo, kako zelo so ti napadi na tega moža enaki napadom na nas? Čutimo se sicer nevedne, da bi bili enaki tako velikomu možu, kakoršen je škof Mahnič, vendar pa nam je veliko tolažbo, da se je proti njemu postopalo enako, kakor se proti nam.

Kot odgovor na tožbe pa, da pohujšujemo mladino, da smo napadli KSKJ i dr. pa zopet odgovarjamo samo z besedami škofa Mahniča, katere čitamo v "Rimskem Katoliku" leta 1893, na strani 369. Tam piše Dr. Mahnič:

"Od kar se borimo v javnosti za katoliško načelo, ne vemo, ali se nas je hujše in nedostojnejše napadlo, nego sta to storila — brata naša v Kristusu (Rev. Medved in Rev. Hudovernik). Pa mi smo navajeni ravno od bratov prestajati najhujše. Čujmo nju obsojbo! Mi smo "zlomiseljno" v naš narod zasejali "prepir," mi smo "domači intriganti," mi smo "krivi preroki," kateri učijo Slovence, "da imajo dva Boga, enega v nebesih, drugega pa v Gorici. Mi Slovence silimo in "tlačimo v temo," mi smo krivi, "da so Slovenci mogli tako propasti," kajti "izgubili smo vse velike cilje spred očmi," principi naši so "z eno besedo, stara šara, katero v kratkem novi mladi može brezobzimo pometejo na gnoj..."

Te besede so se v slovenskem jeziku slišale meseca avgusta 1893, eno leto po katoliškem shodu — iz duhovniških ust. Za našo osebo nam ni mar... Kar se nas tiče mi bratoma odpuščami, tudi nas njuni napadi pač malo ganejo, tem manj... V tem ko ona povdarjata, da brezvercev ni mej nami, drugi duhovniki mariborski konstatujejo, "da se je tudi pri nas vgnezdil lažilberalizem in indifentizem v verskih rečeh, kateri hoče pri nas požrti vsako drugo boljše in tudi versko idejo." V tem ko nas ona nazivljeta "krive preroke," dajejo nam gospodje spričevalo, "da smo meč resnice krepko zavihтели nad sovražniki. Ona nas kot staro šaro brezobzorno pometata v kot oni (duhovnik) zaupnico klepajo, kličeč "Le hrabro naprej! mi smo z Vami!"...

Tako dobesedno iz "Rimskega Katolika" iz 1893 leta iz Gorice. Sedaj pa prosimo naše čitatelje, naj tukaj v tem zagovoru škofa Mahniča spremene samo nekatera imena, imena obeh duhovnikov, mesto zaupnico duhovnikov naj nareda zaupnico vernega slovenskega ljudstva, katerih ste že veliko brali in jih boste še, pa imate lep odgovor, katerega mi dajemo na napade dveh duhovnikov na nas.

"Rimski Katolik" ni bil uničen radi tega. Nasprotno! Ravno te gonje proti njemu so ga pokrepile in ojačile. Oči so se začele odpirati tisočerim, ker so se začeli vpraševati, kje je sedaj resnica? Kje pravica? In ker so jo tisoči začeli iskati so jo tisoči tudi našli, kajti resnica se najde samo tam, kjer je! Kjer je ni, kjer je hudobno zavijanje, kjer se hoče samo škodovati in podirati, kar se je s težavo dobrega sezidalo, samo iz nevoščljivosti in ljubosumnje, tam ne bode vspeha in tam se ne bode ničesar doseglo.

Zato pa po vseh teh napadih na nas, na naše podjetje, na naša lista in na urednika, popolnoma mirno zaupno gledamo v prihodnost in povemo, da bomo šli naprej kar po ravno tej in isti proti, in v ravno isto smer, kakor do sedaj. Gg. delegatom je pa lahko žal, da niso pustili našega urednika v dvorano, kajti imeli bi bili po težkem delu celega tedna malo cirkusa, kajti reči katere bi bili čuli, bi bile tako zanimive, da bi bili rekli, da je samo to je bilo vredno, da so prišli na konvencijo in to čuli.

Well! Vse eno dobro. Kar je odloženo, se ni opuščeno!

Pa naj bomo za danes mi "pohujševalci naše slovenske mladine", napadalci KSKJ," "škodljivci te dične naše katoliške naprave," "podkupljeni Schnelerjevci", ali kar koli. Dnevi in lete se pa itak vrte. Toda rečemo same to: Zlat kip se lahko z najgršim blatom omeče. Toda pustite samo ta kip zunaj, pa boste videli, kako ga bode dež lepo omil, kajti zlato se da ometati z blatom, ne da se pa z blatom zmešati. Naš značaj in naše delo je to čisto zlato:

DRS. HOLLANDER & DR. H. O. STERN Dentists

1355 E. 55th St

vogal St. Clair Ave.

NAD LEKARNO.

Ure od 9. dopoldne do 8. zvečer. Zaprto ob sredah popoldne in ob nedeljah.

STAR THEATRE

CANONSBURG'S

FRIENDLY

PLAYHOUSE.

RIŽARJI.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Spisal: H. Sienkiewicz.

Podlov.: Podravski.

(Dalje.)

"Hiša polna zlata" to je posebna sobana pri Visoki trdnjavi polega sta novanja velikega mojstra, polna denarja in dragocenih kovin, je dovoljevala križarskemu erdu primerno sprejemati goste, kakor tud trume najetih vojakov, katere so pošiljali od tod v boj, ali v razna mesta na razpolago svojim komturjem in starostam. Tako je bilo tu s silo meča in z duhovsko močjo združeno neizmerno bogastvo, ob enem pa tudi železna disciplina, kakoršne ni bilo v drugih mestih, ki pa se je vzdržala v samem Marburgu. Semkaj so dohajali tudi sami vladarji, da se borijo s pagani in da dobe denarja, ter najslavnejši vitezi, da se nauče bojne umetnosti, kajti na celem svetu sa nihče ni znal bojevati tako, kakor so se bojevali Križarji. Ko je nekoč ta red došel v ta kraj, ni imel razun najbližnje okolice in nekoliko gradičev, ki mu jih je daroval lahkomisljen polski kralj, niti pedi zemlje, sedaj pa je vladal nad velikim prostanstvom, večjim nego marsikatera kraljevina, polnim krasnih mest in nepremagljivih gradov. Vladal in nadzoroval je svoje imetje nalik pajku, ki prede mrežo, od katere drži vse niti v svoji oblasti. Odtod, s te Visoke trdnjave, od velikega mojstra in "belih plaščev" so raznašali glasniki povelja na vse strani: lenskemu plemstvu, mestnim svetovalcem in starostam, kapitanom najetih vojsk; kar je tu izmislila križarska misel in volja, to je takoj izvršilo na stotine in tisoče železnih pestij. Semkaj se je stekal denar od vseh strani, semkaj je dohajal ves davek in dohodki, semkaj ves živež in hrana; odtod so se končno stegale grabežljive roke po vseh sosednjih deželah in narodih.

Številni pruski, litevsko narečje govoreči narodi so bili že zbrisani s površja zemlje. Litva je že davno čutila na sebi železni križarsko no-

go, ki jej je tlačila prsi tako grozno, da jej je pri vsakem vzdihljaju kri pritekla iz srca, in Poljska, dasi je zmagala v grozni vojni pod Plovcem, je vendar izgubila za časa vladanja kralja Laketka vse svoje pokrajine na levem obrežju Visle, skupno z Gdanskim, Tezevom, Gnievom in Svečjem. Vitezki red inflantski je stegal svoje roke po ruski zemlji in oba ta reda sta prodirala kot prvi veliki val nemškega morja ter zalivala čimdalje širje in širje slovensko zemljo.

Toda solnce križarsko-nemške pohlepnosti je nakrat zatemnelo. Litva je sprejela krst iz poljskih rok in prestol krakovski je dobil Jagiello ob enem z roko prekrasne kraljice. S tem križarski red kajpada ni zgubil niti jedne pedi zemlje, niti jednega gradu, toda čutil je, da je proti njegovi moči vstala druga moč, vrhu tega pa je red zgubil vzrok ostati še na dalje v Prusiji. Ko je bila Litva krščena, bi se imel red vrniti v Palestino, da ondi čuva popotnike, obiskujoče sveto deželo. Toda vrniti se . . . to bi pomenilo: odreči se bogastva, oblasti, moči, pospodstva, mest, dežel in celih kraljestev. In sedaj se je začel križarski red zvijati od strahu in besnote prav tako, kakor se zvija divji mrjasec, kadar ga prebode sulica.

Veliki mojster Konrad se je bal postaviti vse na jedno kocko, vseka kocka pa ga je prevzel strah pri pomisleku na vojno z mogočnim kraljem vladarjem poljskih, litevskih in prostornih ruskih pokrajin, katere je Olgiard izpulil Tatarjem, toda k temu ga je priganjala večina križarskega vitežtva, čute, da je treba pričeti boj na življenje in smrt, dokler so njihove moči še cele, dokler čar križarskega reda še ni obledel, dokler mu je hitel še ves svet na pomoč, dokler še papežev grom ne pade na njihovo gnezdo, ker mu ni bilo več mar za to, da raširja krščanstvo, marveč da utrdi svoje paganstvo.

Radí tega so se pritoževali med narodi in na raznih dvornih na Jagiella n na Ltvo, češ, da njeno pokrščenje je le navidezno, trde, da ni

mogoče, da se je v nekoliko letih izvršilo to, česar križarski meč ni mogel doseči v teku več desetletij. Ščuval so proti Poljski, proti njenemu vladarju in proti njenim vitezom, kakor proti braniteljem in zaščitnikom paganstva — in ti glasovi, katerim niso verjeli samo v Rimu, so se širili nalik valu po vsem svetu ter privabljali v Marburg kneze, grofe in viteze z juga in zapada. Križarski red je čimdalje bolj zupal v svojo veliko moč. Marburg (Marienburg) s svojimi gradovi in utrdbami je zaslepjeval ljudi z večjo in silo nego drugekrat; zaslepjevalo jih je bogastvo in stroga disciplina, ter se je zdelo, da je križarski red sedaj dokaj močnejši nego je bil drugekrat.

(Dalje prihodnjič.)

KAKO JE BILO V MARIBORU NA ORLOVSKEM TABORU?

(Nadaljevanje s 6. strani.)

pozdravljalo. Posebno navdušeni so bili pozdravi, ko je prihajal sprevod na Glavni trg, ki je kar valovil občinstva.

Do 50,000 ljudi na Glavnem trgu. Sv. maša. — Zborovanje.

Ko je slavnostni sprevod v nad vse vzornem, vojaškem redu došel na glavni trg in so od zunaj pritišle ogromno množice ljudstva, je bil pogled na zbrano množico naravnost pretresljiv. Cel ogromni trg je bil poln, glava pri glavi, vse je zbrano pobožnostjo prisostvovalo sv. maši. Sveto mašo je služil lavantinski škof dr. Napotnik, med sv. mašo je "Ljubljana" pela staroslovensko sv. mašo ob spremljevanju vojaške godbe. Po sv. maši je imel škof dr. Napotnik ognjevit nagovor na zbrano množico. Po sv. maši je predsednik O. Z. br. Pirc otvoril zborovanje s pozdravom na navzoče jugoslovanske vladike, goste in ostale udeležence. Zastopana je bila jugoslovanska državna vlada po ministrih dr. Jankoviču in dr. Korošču, regent po polkovniku Bogičeviču, češkoslovaška republika po poslancu dr.

Šrameku, poljska republika, ukrajinska republika, francoski gostje, češkoslovaški gostje, ameriški jugoslovani.

Minister dr. Velizar Jankovič je v svojem pozdravnem govoru, ki je bil pri vsakem stavku pretrgan po viharnem odobravanju, poudarjal med drugim tudi to, da pravoslavni bratje žele s katoličani živeti v miru in ljubezni. "Katoliški Slovenci in Hrvati", je dejal, "držite se svoje katoliške vere. Narod brez vere je žival. Le veren narod je sposoben, da vzdržuje družbo in državo v socialnem in gospodarskem oziru." Povabil je Orle med brate Srbe ter pozdravil vse udeležence v imenu jugoslovanske vlade. Govor je napravil na poslušalce silen vtis. Nato je govoril dr. Korošec, viharno pozdravljen, dr. Verstovšek in drugi. Opoldan se je zborovanje zaključilo med viharnim navdušenjem.

Sijajen nastop Jugoslovanov, Čehoslovakov in Francozov.

Tik pred 3. uro popoldne, ko se je imela pričeti telovadba na Teznu, je prihrumela nad Maribor strahovita nevihta. Telovadci in telovadkinje so bili v hipu premočeni. Ljudstvo, zbrano v tisočih, pa je vztrajalo. Ko se je vihra poglobila je zasijalo zopet solnce, in telovadba se je izvršila v najlepšem redu in s popolnim uspehom. Slovenski Orli in Orlice, češkoslovaški Orli in Orlice, francoski telovadci, vsi prav vsi so izvršili svojo nalogo naravnost sijajno. Telovadišče se je treslo od gromovitih salv pozdravljanja in odobravanja. Telovadba na Teznu je bila vreden in sijajen zaključek celokupne mariborske prireditve. Vtisov teh dni na udeležence ne izbriše nihče!

ŠIRITE LIST "EDINOST"

VAŠA OBLEKA

bo zgledala kot nova ako jo prinesete nam čistiti, barvati ali popraviti. Mi tudi Vašo staro obleko drenaredimo po novi modi.

FRANK'S DRY CLEANING CO.

Telefon: Central in Rosedale 5694

Delavnica in urad

1361 EAST 55th ST.

nasproti Lake Shore Banke.

COLLINWOOD — PODRUŽNICA

15513 WATERLOO RD.

PODPIRAJTE MOŽA, KI VAŠ PODPIRA.

FRANK SUHADOLNIK

eliko stori za "Ave Maria" in "Edinost," zato ker je navdušen za katoliški tisk.

On je zastopnik za ta dva lista.

Rojaki, ali ne mislite, da tak mož zasluži, da kupujete pri njem on ima VELIKO ZALOGO OBUVAL.

Ljubeznjiva in točna postrežba

6107 St. Clair Ave.

CLEVELAND, OHIO.

ROJAKI

Ki želite dobiti sorodnike iz starega kraja, pišite nam za pojasnila, ki jih damo vsakemu popolnoma brezplačno..

VARNO IN ZANESLJIVO

POŠILJAMO

.... Denar v stari kraj najhitreje in najceneje.

ROJAKOM! Ki žele potovati v stari kraj, preskrbimo potne liste.

IZVRŠUJEMO VSA NOTARSKA DELA:

..... MICHAEL ŽELEZNIKAR

Notary Public

VSA PISMA NASLAVLJAJTE NA:

"EDINOST" 1849 W. 22nd St.,

Chicago, Ill.

VAŽNO NAZNANILO.

Dr. J. V. Zupnik, ki je imel svoj zdravniški urad na 6127 St. Clair Ave. nad pet let, bo preselil svoj urad v sosednjo hišo v 6131 St. Clair Ave. prvega avgusta. Od tedaj naprej ne bo več uradoval v starih prostorih. Dr. Zupnik se je preselil v Knausovo poslopje, kjer je Knausova dvorana. Urad bo ravno pod dvorano na oglu St. Clair Ave. in East 62nd St., nad uradom denarnega zavoda The New Bank.

Glavni uhod bo na vogalu dvainšesdesete ulice, kakor v Knausovo dvorano. Pazite na napis!

Dr. Zupnik je vsepošno opravljajal zobozdravniško delo nad pet let v svojem starem prostoru. Sedaj se seli samo v sosednje poslopje, kjer bo imel najboljše opremljen zobozdravniški urad. Tu bode izvrševal vsa zobozdravniška dela kakor: zlate kapice, krone (Crowns) na slabe zobe, mesto izdrtih deval v usta nove po načinu "mostičkov" (bridgework) nagnite bode zalival, izdiral zobe brez bolečin, deval novo zobovje po načinu "ploščic" (plates).

Dr. Zupnik zdravi vsakega bolnega osebno; nikoli ne najame kakega drugega zdravnika praktikanta, da bi se učil na bolniku; vedno se zanima zanje sam, kar vam jamči, da boste najboljše postreženi.

Vsi Slovenci v Clevelandu priporočajo Dr. Zupnika. Več jih pride tudi iz Collinwooda, Nottingham, West Parka in Newburga.

Dr. Zupnik je naročil, da se to tiska, samo zato, da ga oni lahko najdejo, ki iščejo njegove pomoči; da ga najdejo po prvem avgustu v njegovem novem zobozdravniškem uradu na St. Clair Ave. in E. 62nd St., v Knausovem poslopiju, pod dvorano in nad banko. Glavni uhod na E. 62nd St., kakor za dvorano.

Dr. J. V. Zupnik

ZOBOZDRAVNIK

6131 St. Clair Avenue

DOBILI SMO IZ KRAJA

SVETO PISMO

(Holy Bible)

v slovenskem jeziku, tiskano v ročni obliki v obliki mašne knjige.

Nekaj novega je ta knjiga, česar do sedaj Slovenci še nismo imeli. Vsaka slovenska hiša bi ga morala imeti.

Rojaki, takoj ga naročite!

Cena iztisu je \$2.50.

NAROČAJTE IN PRIPOROČAJTE LIST "EDINOST"!

Sevérova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Tiho trpeče.

Mnoge žene in mlada dekleta trpe na tihoma od bolezní svojega spola. Take bolezni se ponavadi kažejo potom bolečin v križu, na strani, v ledjih ali spodnjem delu trebuha, večkratnem glavobolu, vročem in hladnem sprominjanju po telesu.

Severa's Regulator

(Severov Regulator) je pravilno zdravilo za odstranjenje teh bolečin in za popravilo nerednosti vesed katerih trpe žene in dekleta. To zdravilo je bilo znano in rabljeno mnogo let z najboljšim uspehom. Dobite ga pri vašem lekarju. Bodite previdni, da dobite sigurno "Severjevo". Cena \$1.25 in 50 centov.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Telefon: Canal 6319.

MATH KREMESEC

mesar

Priporoča Slovencem in Hrvatom mojo dobro in okusno mesnico.

Vsaki dan sveže meso, kakor tudi

— prave kranjske klobase — doma delane vedno na razpolago.

1912 W. 22nd St., Chicago, Ill.